261, 2. Princeps tenebrarum diabolus dicitur (*Vide* Diabolus).

Princeps Persarum quis restiterit Gabrieli, quominus cito ad Danielem orantem veniret, XIII, 141, 2. Non fuit Cambyses rex, non dæmon, sed angelus præses Persarum, *ibid.* Quomodo rem suam apud Deum egerit, *ibid.*

PRINCIPATUS. 1° Principatus omnis a Deo derivatur, IX, 296, 2 : *In manu Dei potestas terræ.* Est item in manu Dei, 298, 1 : *In manu Dei potestas hominis, et super faciem scribæ imponet honorem suum.* Principatus est quædam paternitas. XVIII, 615, 2. Principatus et regnum parem non patitur, XI, 399, 2 : *Coangustatum est enim stratum, ita ut alter decidat : et pallium breve utrumque operire non potest.* Principatus insignia humeris gestantur, 232, 1, 2. Principatus sapientis est stabilis, IX, 294, 2 : *Judex sapiens judicabit populum suum, et principatus sensati stabilis erit.*

Principatus non est ambiendus, sed fugiendus, VIII, 397, 2 : *Quoniam judicium durissimum his qui præsunt, fiet* ; IX, 222, 1 : *Noli quærere a Domino ducatum, neque a rege cathedram honoris.* Principatus omnis brevis, id probatur exemplis, referente S. Hieronymo, XII, 642, 2; 643, 1.

Principatus Judæorum post reditum e captivitate fuit penes pontifices, XII, 178, 2.

2° Principatus cum de angelis bonis dicitur, absolute ponitur : cum de malis, aliquid restringens additur, XVIII, 613, 1. Principatus angeli orbibus cœlestibus præsunt, IX, 471, 1. Principatus sunt custodes regum et regnorum, XIII, 142, 1.

PRINCIPIA. Principia Romæ in basilicam S. Pauli a Gothis est deducta, ut intacta custodiretur, XVIII, 17, 1.

PRINCIPIUM. 1° Principium capitur aliquando pro *principatu*, et eo quod est aliqua in re præcipuum ac princeps, V, 30, 1; 109, 1; 221, 2; 223, 1; IX, 332, 2; XI, 706, 1; XIII, 161, 2.

2° Principium Christus quomodo se dicat, XVI, 442, 2. Principium potius competit Filio Dei, quam Spiritui sancto, respicitque ejus originem qua genitus est a Patre, *ibid.* *Principium* apud Joannem dicit respectum ad omnia tempora, XVI, 295, 2. In quo principio fuerit Verbum, 295, 1, 2. Principium Verbi Dei quod dicatur, XX, 505, 2. Cur principium detur æternitati, XVI, 295, 1, 2.

3° A principio intrinseco vitaliter actus vitalis procedit, XVII, 334, 2. Principium resurgentium est Christus, XIX, 77, 1. Principium bonæ vitæ et salutis supernaturale est et a Dei gratia oritur, XVIII, 432, 1. Quomodo principium sapientiæ sit eam possidere, V, 108, 2.

PRINUS. Prinus arbor species est ilicis, XIII, 186, 2.

PRIOR abbas. Prior abbas quam esset oculorum continens, II, 22, 1. Prior abbas quid egerit audiens detrahentes, X, 61, 2.

PRISCA et AQUILA. Prisca et Aquila scenopegi, Roma a Claudio imperatore ejecti, eodem [illegible] dierunt, XVIII, 242, 2.

PRISCILLA. Priscilla maritum suum Apollo do fidem docuit, XVII, 347, 2.

PRISCILLIANISTÆ. Priscillianistæ solem orientem adorabant, VII, 605, 1. Dicebant stellam, quam videre Magi fuisse fatum Christi, XV, 74. 1.

PRISCUS. Prisci hostis dediti, 94. 2. Ungebantur, et quando, 239, 1. Ne inebriarentur oleo utebantur, 315, 2. Prisci erant frugales, XVI, 641, 2

PRISCUS (S.). S. Prisco fame afflicto cerva lac præbuit, V, 145, 2.

PRIVATUS. Privata persona sibi potest vivere non publica, III, 173, 2. Privatus quisque quomodo justitiam et judicium faciat, XII, 632, 1, 2. Privatis hominibus suadetur vitæ hilaritas, X, 108, 2. Privatorum oratio propria vulgari lingua proferenda, XVIII, 390, 1 ; 391, 1, 2.

PRIVIGNUS. Privigni cum noverca concubitum aversabantur gentes, XVIII, 285, 1.

PRIVILEGIUM. Privilegia tria quæ Tobias senior accepit a Salmanasare rege, IV, 270, 2. Privilegia duodecim S. Petri apostoli, XX, 231, 2. Privilegia civium Romanorum quæ essent, XVII, 313, 1 ; 390, et seqq. Privilegia septem Melitensibus a S. Paulo collata, XVII, 435, 1.

PRO. *Pro saliunca ascendit abies*, quid mystice significet, XI, 654. 2 et seq.

PROBARE, PROBATIO. *Probare* per metalepsin multa significat, V, 523, 2. Probantur justi tentationibus, IX, 98, 2 ; 99, 1. Probamur per afflictiones, XIX, 377, 2 (*Vide* Afflictio). Probatio fidei quomodo operetur et causet patientiam, XX, 23, 1, 2 et seqq. Probationem operatur patientia dupliciter, XVIII, 92, 1.

Probare se homo debet ante sacram communionem, XVIII, 368, 1.

PROBATICA. Probatica piscina unde diceretur, XIV, 99, 2.

PROBITAS. Probitas præstantior est libertate, V, 522, 1, 2. Ejus est omnibus bonum, nulli malum facere, VI, 106, 1. Ea familias adauget et roborat, 216, 2. Plurimum valet ad regimen, 398, 2.

PROBLEMA. Problemata Ben-Sira ascripta fabulosa sunt et erronea, X, 571, 1, 2.

PROBRUM. Probrum proximi non est in lucem proferendum, id qui facit, in charitatem peccat, V, 294, 1 : *Abscondunt odium labia mendacia : qui profert contumeliam, insipiens est.* Proba non sunt probris retundenda, 321, 1 : *Qui despicit amicum suum, indigens corde est ; vir autem prudens tacebit.* Amicitiam dissolvunt, 558, 2 : *Occasiones quærit qui vult recedere ab amico; omni tempore erit exprobrabilis.*

PROBUS. Probus Salomoni vocatur sapiens, V, 270, 1, 2. Probi et improbi tres notæ, IV, 455, 2. Probum inter malos esse laudabile est, *Job*, 3, 2; 14. Probi seipsos et sua crebro excutiunt, 565, 2.

Probi non timent argui. *Job*, 173, 1. Probi non vereantur improbos, IX, 567, 1. Probi subinde labuntur, nec lapsum advertunt, nisi per morbum aliamve afflictionem, XI, 481, 1, 2. Probi cæduntur in bello ob tres causas, III, 229, 1, 2. Probi cur affligantur, IV, 305, 2 ; 306, 1. Cum probis negotiandum, IX, 203, 2 (*Vide* Justi, Pii, Sancti).

PROBUS imperator. Probus imperator milites laboriosos requirebat, V, 354, 1, 2

PROBUS (S.). S. Probus episcopus Reatinus quam sancte sit mortuus, II, 321, 2.

PROCELLA. 1° Procella dicta eo quod percellat, IX, 468, 1 ; X, 405, 2. Procella est vehementior venti impetus in mari, IX, 468, 1. Procellas omnes solus Deus pervidet, *ibid.*, 2. Procellæ sæpe a Deo immittuntur ob scelera quæ in navibus fiunt, aut antea facta sunt, XIV, 33, 1.

2° Procella est symbolum impii, V, 304, 2. Procellæ et grandines symbolum sunt horrendi prælii, supplicii, vindictæ, XIV, 285, 1. Procella metaphorice acrem vindictam significat, IX, 468, 1, 2. Quæ procella tenebrarum hæreticos maneat, XX, 677, 1.

PROCELLIS assimilantur apostoli, XIV, 477, 1.

PROCERITAS. Proceritas nihil confert ad animos, IX, 333, 2.

PROCESSIO in divinis personis. Processio æterna Spiritus sancti a Patre, XVI, 571, 1 (*Vide* Spiritus sanctus).

PROCESSIO pro incessu solemni et religioso sumpta. Processionum usus fuit etiam in Veteri Testamento, contra hæreticos Magdeburgenses, XIII, 499, 1. Ipse quoque Christus Dominus eas sanxit, *ibid.*

PROCESSUS. Processi et Martiniani martyrum jubilus in tormentis, XI, 275, 2.

PROCHORUS. Prochorus diaconus S. Joannis apostoli gesta scripsit, XVII, 165, 1.

PROCLITES. Proclites in conviviis erat idem quod modimperator, X, 141, 2.

PROCLIVITAS. Proclivitas ad malum etiam in justis manet, XX, 371, 2 (*Vide* Justus).

PROCLUS. Proclus episcopus Constantinopolitanus Theodosio Juniori contra Scythas pugnanti accommodavit ea quæ in Scriptura dicuntur de Gog et Magog, XIII, 252, 1. In terræ motu populo litaniam cum indixisset, terræ motu urbs concuti desiit, XIII, 499, 1.

PROCONSUL. Proconsul quis esset Romæ magistratus, XVII, 277, 2.

PROCOPIUS. Procopius Gazæus breviter in Isaiam scripsit, XI, 99, 2.

PROCULA uxor Pilati. Procula dicta est Pilati uxor, an salvata sit, XV, 603, 2.

PROCULA vidua. Procula illustris vidua tempore S. Chrysostomi, XIX, 241, 1.

PROCULUS (S.) martyr. S. Proculus martyr Bononiensis caput recisum a terra sustulit et gestavit, V, 34, 1.

PROCULUS (S.) episcopus. S. Proculi episcopi sanctitas, visione angelorum recreatur, I, 210, 2.

PROCURATOR. Procurator vineæ mercedem reddens operariis, quos designet, XV, 443, 2.

PROCUS. Procorum zelotypia, XVIII, 554, 1. Proci juxta angulos domus amasiarum obambulant, V, 188, 1. Proci rivales sæpe se mutuo occidunt, IV, 294, 2.

PRODICUS. Prodicus hæresiarcha docuit lunam esse deam, XII, 68, 2.

PRODIGIUM. 1° Prodigii quod sit etymon, X, 452, 2. Prodigium dicitur quod *porro dicit*, id est futura prædicit, XIII, 508, 2. Prodigia et signa quomodo differant, quid utraque sint, XVI, 368, 1, 2. Prodigia, virtutes et signa an reipsa inter se differant, XVII, 94, 2. Prodigiorum viri qui et quales dicantur, XIV, 387, 2; 388, 1. Prodigium fieri alicui quid sit, *Psalm.* I, 458, 2.

2° Prodigia in monte Sina vera et realia fuere non apparentia tantum, XVIII, 506, 2. Quæ prodigia eventura prophetet Joel, XIII, 508, 2.

Prodigia quæ in nativitate Dominica contigerint, XIX, 509, 1. Prodigia quæ acciderint in vita et morte, et post mortem Christi, XIII, 508, 2. Prodigia ascensionis Christi quæ fuerint, XVII, 58, 2.

Quæ prodigia urbis Jerusalem excidium a Romanis præcesserint, XIII, 509, 1 ; XIV, 485, 1; XV, 503, 2.

Prodigia Antichristi erunt fallacia, XIX, 157, 2 (*Vide* Antichristus). Quæ prodigia in fine mundi eventura, XIII, 508, 2.

PRODIGUS. Prodigus non parat sibi amicos, sed irrisionem, IX, 552, 2. Perperam sua effundit, etiam quæ non erant juste parta, 553, 1. Prodigi sua consumunt vivendo luxuriose : sunt furioso similes, hinc dantur iis curatores, VI, 393, 1.

Prodigi filii ad patrem redeuntis oratio, XVI, 210, 2.

PRODITIO. Proditio Judæ fuit opus diaboli, XVI, 523, 1. Quando eam suis Christus prædixerit, 529, 2 et seqq. Proditio Judæ fuit immane sacrilegium, XV, 553, 2. Eam detegit Christus Apostolis, 552, 2. Ordo detectionis hujus, 553, 1. S. Joanni ea fuit indicata per panem intinctum, XVI, 531, 1 (*Vide* Judas).

PRODITOR. Proditores dicuntur detractores et susurrones, XII, 82, 2. Proditores solent sociis oculo annuere, V, 285, 2 et seq. Cavendi sunt, VI, 68, 2. Eorum domus funditus delentur, et sale asperguntur, 82, 1.

PROFABULATIO Profabulatio in fabulis quid sit, XV, 28, 2.

PROFANARI, PROFANATIO. Profanari quomodo diceretur sacerdos vel res aliqua, XI, 569, 2. Profanatio templi a seditiosis zelotis facta an dici queat abominatio desolationis, XIII, 132, 1, 2.

PROFANUS. Profanus quis dicendus, XIX,

503, 2. Profanum idem aliquando quod est immundum, X, 497, 1. Profana ex contactu sacrorum fiebant sacra, XII, 847, 2. Profani a sacris arcendi sunt, XIX, 182, 1.

Profano anno utebantur Judæi ad commercia et res civiles, XIV, 317, 1. Quando is inciperet, *ibid.* Profana etiam sapientia addiscenda est, X, 299, 1.

PROFECTUS. Profectus in via spirituali in quo situs, XX, 536, 1 : *Qui autem servat verbum ejus, vere in hoc charitas Dei perfecta est.* Comparatur Lucifero in diem perfectum crescenti, 436, 2. Quod sit ejus signum, IX, 656, 1 : *Qui edunt me adhuc esurient, et qui bibunt me adhuc sitient.* Profectus discipulorum recreat magistrum, XX, 641, 2 : *Gavisus sum valde venientibus fratribus, et testimonium perhibentibus veritati tuæ, sicut tu in veritate ambulas. Majorem horum non habeo gratiam, quam ut audiam filios meos in veritate ambulare.* Profectus filii et discipuli est gaudium patris et magistri, VI, 193, 2 ; 194, 1 : *Fili mi, si sapiens fuerit animus tuus, gaudebit tecum cor meum. Et exultabunt renes mei, cum locuta fuerint rectum labia tua.* Profectus in virtute semper inchoandus est, IX, 502, 2 : *Cum consummaverit homo, tunc incipiet : et cum quieverit, operabitur.* Stimuli ad eum ; 513, 1 : *Non impediaris orare semper, et ne verearis usque ad mortem justificari, quoniam merces Dei manet in æternum* (Vide PROFICIENTES).

PROFESSIO FIDEI. Professio fidei ad salutem necessaria est, XVIII, 178, 2. Professio fidei quæ fit ore, valet ad justitiam conservandam et augendam, 178, 2. Est exterior forma corporis Ecclesiæ, 637, 1. Eam edebant qui adulti ad eam convertebantur, XIX, 262, 1. Quid differat professio fidei et confessio, XVIII, 234, 1. Professio fidei, legis et cultus Dei, vocari potest religio, XX, 90, 1. Professio fidei infantium in Baptismo an sit votum, VII, 199, 1. Professio in Baptismo est quasi juramentum, 286, 2. Professio in Baptismo facta semper ante oculos nobis habenda est, XVIII, 107, 2. (*Vide* FIDES).

PROFESSIO RELIGIONIS. Professio religionis auget meritum boni operis, VII, 198, 2 (*Vide* RELIGIO).

PROFESSIO ut conditionis status accepta. Professio sua cuique videri debet optima, IX, 690, 1.

PROFESSOR. Professores linguæ hebrææ successerunt interpretibus primitivæ Ecclesiæ, XVIII, 373, 2.

PROFICERE, PROFICIENS. 1° Quomodo Christus profecerit in gratia et sapientia apud Deum et homines, XVI, 86, 2 : *Et Jesus proficiebat sapientia, et ætate et gratiâ apud Deum et homines.*

2° Proficere semper in virtute et sanctitate debemus, IX, 109, 1 : *Qui timent Dominum præparabunt corda sua, et in conspectu illius sanctificabunt animas suas ;* XVI, 88, 1. Proficere semper in melius Christiani debent, XX, 542, 2. Non proficere, a virtute deficere est, XVIII, 333, 1, 2 : *Nescitis quod ii qui in stadio currunt, omnes quidem currunt, sed unus accipit bravium ? Sic currite ut comprehendatis.* Proficientium status rationalis est, 265, 1. Proficientes in fide et virtute quando moraliter visiones videant, XIII, 508, 1.

PROFICISCI. Proficiscentes in Terram sanctam cur cruce insignirentur, IV, 565, 2.

PROFUNDA, PROFUNDITAS, PROFUNDUM. 1° In quo profundo fuerit Paulus, XVIII, 496, 2.

2° Profundum et altum sæpe idem sunt, XVIII, 496, 1. Quod sit profundum Dei, 617, 2. Quod Christo profundum affingat Elxai, 616, 2. Quæ profunda Dei scrutanda, 263, 2. Profunda quæ sunt, ut plurimum obscura sunt, XII, 522, 1. Profunditas sapientiæ, VII, 273, 1.

Profundum peccatorum quid dicatur, V, 561, 1, 2. Ejus dimensiones, 562, 1.

Profunditas sumitur interdum pro calliditate et versutia, XIII, 351, 1.

PROGNOSTICA. Prognostica pluviæ, VII, 366, 2.

PROGREDI, PROGRESSUS. Progrediendum semper in via spirituali, XII, 847, 1. Progressus in via vitæ apte describitur per introitum et exitum, *Psalm.* II, 341, 2 (*Vide Profectus*).

PROHIBERE. Prohibent nuptias et cibos, qui illa a diabolo esse docent, XIX, 224, 1.

PROLES. 1° Proles quæ ab hoc patre nascitur, potuisset et ab alio nasci, IX, 247, 1. Proles ex uxore quærenda est, non aliunde, V, 143, 1. Proles numerosa Dei benedictio est, *Job*, 151, 2. Erat benedictio Veteris etiam Testamenti, 443, 1. Prolium educatio proprie matrum est, VI, 522, 2. Quia et plus matrem quam patrem referunt, 533, 1 Proles est thesaurus matrum, XIX, 307, 1. Quantas parentibus pariat molestias, XVIII, 314, 1, Proles in fornicatione recte nequit educari, XVIII, 293, 2. Proles sequuntur amorem et affectum quem in matre magis quam in patre experiuntur, XIII, 285, 1. Et matribus sunt quam patribus corpore et moribus similiores, *ibid.* A matre vitia sugunt, *ibid.* Justo Dei judicio parentum scelera imitantur, 345, 1.

Proles Osee prima cur filius, et secunda filia sit, XIII, 291, 1, 2. Quid tres ejus proles designent, *ibid.* Tertia proles quid significet, 294, 2 (*Vide* FILIUS).

2° Proles Dei quomodo simus, XVII, 335, 2. Proles connubii spiritalis, XVIII, 318, 1, Et connubii cum diabolo, *ibid.*, 2.

PROLOGUS. Prologus in *Ecclesiasticum* additus a Jesu juniore non habet auctoritatem sacræ Scripturæ, IX, 44, 2 (*Vide* ECCLESIASTICUS).

PROMETHEUS. Prometheus est pyrophorus, XIV, 16, 1. Promethei lucem e cœlo furantis fabula exponitur, VI, 83, 1, 2. Promethei quæ sit fax, XII, 445, 1. Promethei ludi quomodo celebrarentur, XIV, 15, 2. Promethei fabula moralizata, X, 304, 1. Prometheus ignem hominibus inserens, moraliter est Jesus Christus, IX, 52, 1, 2.

PROMITTERE, PROMISSIO, PROMISSUM, 1° *Promissiones a Deo factæ.* Primo. Promissa Dei qualia, *Psalm.* I, 64, 2. Promissa Dei sunt inenarrabilia, X, 236, 2. Promissa Dei sunt condimenta laborum et persecutionum, XIX, 406, 1. Sunt dulcis meditatio in tribulatione, *Psalm.* II, 22, 2. Promissio Dei cur vocetur misericordia et veritas, XIV, 251, 2. Promissiones divinas consequendi modus, *Psalm.* II, 264, 1, 2 et seq.

Secundo. Promissio Abrahæ an facta est ante circumcisionem, XVIII, 83, 2 et seq. Ea nobis obvenit ex fide in Christum, 84, 1, 2. Ea multis modis est impleta, XIX, 405, 2. Sed maxime in spiritualibus ejus filiis, id est Christianis, XVIII, 159, 1 ; 162, 2. Ea tamen primario spectat ad Judæos, 158, 2. Facta est ea Abrahæ et semini ejus, 542, 2 et seq. Eaque fuit vera, quia juramento confirmata, XIX, 405, 1.

Tertio. Promissio facta fuit priscis patriarchis, de Messia, de protectione Dei, justitia, gloria, et hæc ad filios et nepotes transiit ut hæreditas, X, 437, 2. In veteri lege quæ promiserit Deus se Christianis daturum, XX, 410, 1. Promissa Hebræis facta *Levitici*, cap. XXVI et alibi, quos spectet, VII, 308, 2.

Quarto. Promissiones Prophetis factas Deus adimplevit, XIX, 487, 2. Promissiones Dei sæpe implentur in posteris, I, 29, 2 ; II, 232, 1. Promissiones temporales sæpe non implentur, *Job*, 538, 2.

Quinto. Promissa evangelica simul omnia recensentur, XV, 341, 2 et seq. Promissio filiationis Dei non excludit, sed includit liberum arbitrium, XVIII, 162, 1. Promissio amicitiæ Dei et regni cœlestis facta est Christianis, 611, 2. Promittit Deus vitam æternam in fide constantibus, XX, 558, 1. Promissio mercedis pro opere bono est nobis onerosa, non gratuita, ac proinde in Deo debitum justitiæ, XIX, 312, 2.

2° *Promissiones ab hominibus factæ.* Primo. Promissio voti quandonam stulta sit, VII, 200, 1 : *Si quid vovisti Deo, ne moreris reddere : displicet enim ei infidelis et stulta promissio, sed quodcumque voveris, redde* (*Vide* VOTUM). Promissiones ultimæ hominis canæ sunt, XIII, 383, 1.

Secundo. Promittenda pauca, sed præstanda, IX, 169, 2 : *Noli citatus esse in lingua tua, et inutilis et remissus in operibus tuis ;* 271, 1 : *Non spondeas super virtutem tuam : quod si spoponderis, quasi restituens cogita ;* 556, 1 : *Est qui præ confusione promittit amico, et lucratus est eum inimicum gratis.* Promissiones solet homo negare quatuor de causis quæ in Deo non habent locum, II, 32a, 1 : *Non est Deus quasi homo, ut mentiatur : nec ut filius hominis, ut mutetur. Dixit ergo, et non faciet ? locutus est, et non implebit ?* Eæ tribus de causis non implentur, VI, 270, 2 : *Nubes, et ventus, et pluviæ non sequentes, vir gloriosus, et promissa non complens.* Promittens multa, nec ea implens, similis est nubi ab Austro coactæ, nec pluviam danti, 270, 1. Promittens aliquid temere, postea remorsu conscientiæ pungitur, si id implere nequeat, *ibid.*, 2. Promissionis mendacis stultitia, 271, 1. Promissa non præstans propriam ruinam quærit, V, 545, 1..

PROMPTITUDO. Promptitudo voluntatis est necessaria ad omnium virtutum perfectionem, XVIII, 471, 2. Ea cingulo designatur, 680, 2. Item calceo, *ibid.* et seq.

PRONITAS. Pronitas ad peccandum non sola in posteros transiit, XVIII, 97, 2.

PRONOMEN. Pronomen reciprocum Hebræis est idem quod absolutum, V, 403, 1. Pronomina *mihi*, *tibi*, apud Hebræos et Latinos per pleonasmum sæpe redundant, VI, 164, 1.

PROŒMIUM. Proœmium Græcum in *Ecclesiasticum* composuit S. Athanasius, id non est in Latina Vulgata, nec est Jesu Sirach, IX, 42, 1, 2. An sit pseudepigraphum, *ibid.*, 2.

PROPAGATIO. Propagatio religionis olim fiebat cum propagatione generis, XIV, 273, 1.

PROPAGO. Propagines urbium sunt vel suburbia, pagi, oppida, vel familiæ et tribus, vel filii et nepotes, vel opes et messes, XIV, 177, 1, 2.

PROPASSIO. Propassiones non fuere in Christo, sed passiones, XIX, 394, 1 (*Vide* JESUS CHRISTUS, PASSIO).

PROPENSIO. Propensio Christi ad miserendum et auxiliandum, XIX, 377, 2 ; 390, 2.

Propensio spectanda est in puerorum institutione, VI, 141, 2 (*Vide* EDUCATIO, FILIUS, PUER).

PROPHETA, PROPHETARE. I. QUIS SIT PROPHETA, ET PROPHETARE QUID SIGNIFICET. 1° *Propheta quis sit, et nominis ejus etymon*, XVIII, 386, 1. Propheta in Scriptura varie significet, XI, 48, 2 ; XV, 211, 1 ; 496, 1. Propheta accipitur in Scriptura pro viro sancto et eximio, XVI, 462, 2. Prophetæ proprie sunt qui futura prænuntiant, XI, 48, 2 ; XVIII, 386, 1. Dicitur et Propheta qui arcana cordis aut alia secreta revelat, item qui divinæ voluntatis arcana perspecta habet, XVIII, 386, 2. Septuplices sunt Prophetæ, *ibid.*, 387, 1 ; 388, 1 ; 630, 1. An omnes illi sint Prophetæ quos Propheta aliquis initio libri sui quasi progenitores suos nominat, XII, 426, 2 ; XIV, 273, 1.

2° *Prophetare varie accipitur et varia significat*, XI, 48, 2 ; XVIII, 387, 1 ; 388, 1, XXI, 223, 2. Prophetare capitur pro *interpretari*, XX, 437, 1. Prophetare etiam docere, psallere, miracula facere, prophetiam confirmare significat, X, 516, 2 ; 530, 1 ; XI, 48, 2 ; XIII, 507, 2 et seq. Prophetatur tam verbis quam factis, XII, 533, 1.

3° *Omnes Prophetæ homines fuere, nulli angeli*, XIV, 547, 1. Cur angeli vocentur, *ibid.*

4° *In quo veri Prophetæ a falsis differant*,

XIII, 250, 2. Qui differant a conjectoribus, VI, 479, 2.

5° *Varia Prophetarum nomina et typi.* Cur dicti sint *Videntes*, VI, 405, 1; XIV, 494, 1. Prophetæ sunt oculi Ecclesiæ et Synagogæ, unde *Videntes* dicti, VII, 31, 2; XI, 45, 2; 407, 1; XVIII, 376, 2. Cur dici possint vomentes, VI, 420, 1. Vocantur cantores, II, 247, 1. Cur vocentur viri spiritus, XIII, 403, 1.

Per equos nigros repræsentantur mystice, XIV, 427, 1. Montibus assimilantur, *ibid.*, 2. Sunt velut mundi soles, XIII, 233, 1, 2.

II. PROPHETARUM VITA ET SANCTITAS. Prophetæ erant religiosi laudes Dei canentes, III, 316, 1. Prophetæ aliqui erant quasi religiosi Dei laudibus vacantes, non futura prædicentes, *ibid.* Prophetæ appellari possunt vere religiosi, XIII, 219, 2; 220, 1. Omnes sacro oleo uncti non fuere, nec consecrati, 228, 2. In montibus degebant, V, 203, 1. Cur a populo secederent, XIII, 231, 2. Prophetæ mundus est desertum, XXI, 311, 1. Quis habitus eorum exterior fuerit, 228, 2. Eorum vestis erat saccus et cilicium, XIII, 228, 2; XV, 96, 1. Eorum vestis exterior erat pallium e setis et pilis animalium contextum, XIV, 518, 2. Gestarunt sandalia, XV, 262, 1, 2; XVII, 264, 2. Erant angeli terrestres, XIII, 229, 2. Prophetæ prisci fuere portenta, XI, 219, 1, 2. Eorum tres dotes, robur. judicium, efficacia, XIV, 92, 1. Omnes ardenter adventum Christi desiderarunt, XVI, 454, 2. Suis precibus adventum Messiæ accelerari meruerunt, XI, 727, 1. Prophetarum preces et suspiria meruere de condigno Filii Dei incarnationem, et quod e David nasceretur, XIII, 116, 2. Prophetarum de Christo Ecclesiæ sponso vota, VII, 467, 2. Cur in Christi morte plangere debuerunt, XIV, 514, 1.

Prophetæ habentur insani ab idololatris, IV, 42, 1. Propheta in patria sine honore est, XV, 338, 1. Cur eos occiderent Scribæ, XIV, 494, 2 et seq. Eorum plerique in Jerusalem sunt occisi, XVI, 192, 2. Prophetæ quomodo apud Judæos sepelirentur, XII, 73, 1. Eorum sepulcra ædificare quatenus esset vitiosum, XIV, 494, 1.

Eorum ossa quomodo pullulent de loco suo, X, 527, 2. Eorum nomen et fama perennat, X, 527, 2. Per sua oracula etiamnum apud Christianos vivunt, 528, 1.

III. *Prophetarum a Deo missio, inspiratio et revelatio.* 1° *Prophetarum missio.* Prophetæ fuere missi a Deo et Christi præcursores, XVI, 471, 1. Causa eos mittendi fuit varia et multiplex, XI, 52, 1, 2. Eos per ignem auctoravit Spiritus sanctus, XVII, 82, 2. Prophetæ repræsentant personam Dei, ut ejus legati, XIII, 451, 2. Fuere Dei legati fideles, V, 392, 1. Sunt angeli Domini, XIV, 328, 1. Sunt Christi Dei, XIX, 361, 1. Erant velut concionatores a Deo ad peccantem populum missi, VI, 405, 1. Vocantur manus et organum Dei, XIV, 318, 1, Cur vocentur ancillæ Dei, V, 254, 2. Sunt os et oracula Dei, XIII, 232, 1, 2. Sunt paranymphi Christi, 234, 1, 2. Sunt ad Judæos missi velut Apostoli, XVIII, 282, 1. Apostolorum et christianorum per suam prophetiam fuere ministri, XVIII, 255, 1.

2° *Quomodo Prophetis Deus prædicenda futura revelaret.* Prophetandi origo est unio cum Deo, X, 258, 1. Prophetarum interna dispositio fuit animæ serenitas, XIII, 226, 2. Prophetis Deus tripliciter locutus est, I, 182, 2. Divina patiuntur, VI, 421, 1. Quomodo spiritum propheticum haberent, XI, 66, 1. Prophetæ falsi cur se spiritu prophetico agi simularent, XIV, 299, 1. Omnia sua oracula a Deo acceperunt, XX, 66, 2. Aliquando per voces, aliquando per visiones de futuris erudiebantur, XI, 66, 1. Visio eorum qualis esset, XIV, 158, 2. Eorum visiones communiter erant imaginariæ, XIII, 632, 1. Non tantum per internam locutionem oracula Dei excipiebant, sed etiam subinde videbant ideas vel species objectas oculis aut potius imaginationi, 608, 1. Prophetarum prophetia fuit sensilis. XI, 49, 1. Est ea facta per angelos, *ibid.* Per angelos a Deo illuminantur, XXI, 109, 1. Mentis intuitum dum figerent in contemplatione unius simplicis veritatis, prægustum quemdam habuere beatitudinis, XIII, 245, 1. Sæpe viderunt futura in extasi, subinde alienati fuerunt a sensibus, et in extasin rapti, XIII, 245, 2. Habuere frequentes raptus in prophetando, XVIII, 262, 1. Eorum mens uno loco cum corpore substantialiter existens, alio et alio vi spiritus rapiebatur, XII, 782, 2. Non loquebantur in extasi, XIV, 158, 1, 2. Cum prophetarent de futuris, præsentes erant, non futuri, XXI, 108, 1, 2. Multa eorum quæ scribunt in visione ipsis ostensa, alia reipsa per eos et in eis facta sunt, XIV, 494, 1.

Prophetarum qualis scientia fuerit, XIII, 532, 2. An omnes prophetias suas intellexerint, XI, 51, 1, 2. Respondetur negative, *ibid.* An mysterium vocationis Gentium cognoverint, XVIII, 611, 1. Propheta est certus id eventurum quod prædicit, X, 527, 2.

Dabat eis Deus certa signa sui, XI, 46, 2; 47, 1. Excipientes divinam revelationem, fide divina tenebantur credere quæcumque a Deo revelante audiebant, et sua oracula esse a Deo, non vero somnia, XI, 47, 1; XIII, 19, 1; 246, 2. Etiam esse possunt sine fide Dei, X, 432, 2.

Non ita possidebantur a Spiritu sancto, quin multa possent agere et docere proprio spiritu, XVI, 352, 1. Prophetiæ spiritum non habebant perpetuo, sed erat is spiritus transiens, XIII, 250, 2; 615, 2; XIV, 57, 2. Subinde errant, et quare, III, 462, 1. Cum quædam ex suo spiritu proferunt XIII, 250, 2.

IV. QUODNAM OBJECTUM PROPHETARUM IN PROPHETANDO. — Eorum argumentum multiplex fuit, XI, 52, 2. Tria eorum fuere officia : primum docere, 52, 2; 53, 1. Alterum concionari, 54, 1. Tertium futura prædicere, 56, 1, 2. Quatuor eorum munia, X, 516, 2. Prophetarum verba ad adventum Messiæ ordinata sunt, 233, 1. Eorum scopus et finis Christus est, X, 233, 1; XIII, 240, 1, 2. Prophetæ omnes Christo præluserunt, XI, 57, 1. Omnes de Christo prophetaverunt, XVI, 46, 1. Omnes in Christum collimant, XV, 6, 1. Ad Christum plerumque assurgere et subito velut avolare solent, XIII, 363, 1; 504, 1. In Christum desinunt et ad eum subito avolant, XIV, 301, 2. De Christo vaticinaturi non ex abrupto ad eum transeunt, sed gradatim, et cur, XIV, 451, 2. Omnium captivitatum et miseriarum finem et liberatorem statuunt Christum. XIII, 575, 1. De nomine Jesu prophetaverunt, XIX, 30, 2. Israelitas in fide Messiæ confirmarunt, quomodo se redemerint in fide virtutis. X, 528, 1. Messiæ adventu nuntiato, expectantes eum Judæos mire recrearunt, VI, 288, 1. Eorum oracula sunt velut favi, 230, 1. Judæos modernos convincunt, XI, 56, 1, 2.

Prophetæ prisci non tantum futura prædicunt, sed et docent et concionantur, XVIII, 394, 2. Eorum munus erat non solum futura prædicere, sed et populum docere, et legem Dei prædicare, XV, 278, 1. Prophetæ sunt velut prædicatores, XVII, 304, 1. Quales fuerunt prædicatores, V, 293, 1. Sunt pictores virtutis et vitii, XI, 52, 2, XIII, 227, 2. Sunt liber Dei et Spiritus sancti, XI, 52, 2. Vinitores sunt vineæ Domini, XIII, 317, 2. Fuere velut satores, XVI, 366, 2. Eorum officium est exhortari et consolari, XVII, 139, 1. Iis cessantibus invalescit iniquitas. VI, 405, 1. Fuere politici vel mystici Israelis parentes, X, 426, 2.

Semper auditores suos terrent, XVII, 15, 2. Primo auditores suos terrent, postea in spem erigunt, et cur, XI, 69, 2; 70, 1. Post tristia, solent læta subjungere, XI, 313, 2; XIII, 461, 2; 644, 1; XIV, 163, 2; 199, 1. Cur raro contra decem tribus prophetarent, XI, 52, 2. Prophetæ qui Judæ prophetarunt directe, indirecte quoque Israel respexere, et vice versa, XIII, 572, 1. Licet loquantur Judæis sæculi sui, tamen spiritu prophetico futuris etiam loquuntur, XI, 109, 2. Oracula sua omnibus temporibus scripserunt, XIII, 550, 2. Solent de posteris prophetare ut ævi sui vitia taxare non negligant, XI, 746, 2. Taxant scelera sui sæculi primo, deinde sub iis carpunt similia posterorum crimina, maxime committenda tempore Christi contra ipsum Christum, XIII, 550, 2. Prædixerunt horrorem diei judicii, item ejus signa prævia, XXI, 158, 2.

V. QUODNAM PROPHETARUM DICENDI ET SCRIBENDI GENUS ET MODUS. — 1° Prophetæ aliquando scripto, aliquando verbo, aliquando utroque modo prophetabant, XII, 178, 1; 256, 1. Visiones suas primo viva voce populo enuntiabant, deinde conscribebant ut ab auditoribus repeti, et a posteris legi possent, XI, 66, 2; 67, 1; XIV, 158, 1. Multa prophetarunt quæ scripto nobis non consignarunt, XIV, 358, 2. Prophetæ omnes prophetias scripserunt, vel si scripserint, aliquæ perierunt, 23, 2.

2° In publicis plateis, et magis in portis sua oracula prædicabant, XIII, 584, 1. Aliquas prophetias pro foribus templi omni populo legendas proponebant, XII, 178, 2. Suas prophetias jam *verbum*, jam *visionem* vocant, XXI, 28, 1. Solent prophetias suas et insignia Dei promissa obsignare per : *Hæc dicit Dominus*, quod in suis minis et oraculis identidem iterant, XI, 698, 1; XIV, 321, 1. Suas visiones et prophetias juramento confirmare solebant, XIII, 413, 2. Eas quando Deus jussit prophetias suas obsignare, XXI, 410, 2. Prophetæ non solent in publicis scriptis annos consignare a numero vitæ suæ, vel alterius privati, XII, 475, 1. Cur prophetiis suis titulos præfigant, XIII, 278, 1, 2. An Prophetæ qui nomen patriæ non præferunt sint Hierosolymitæ, 279, 1.

3° Ad plures et plura diversis temporibus futura sua oracula extendunt, XI, 67, 1, 2. Loquuntur de Sion terrena et spirituali quasi de una et eadem re, cur, XI, 69, 1. Per Sion et Jerusalem nunc Judæos incredulos, nunc conversos intelligunt, *ibid.* Felicitatem bonorum spiritualium cum ubertate legis veteris comparant, *ibid.* Futuram redemptionem et felicitatem temporalem Judæorum cum spirituali miscent, XVIII, 159, 1, 2. Loquuntur de salute parta per Christum velut de acri certamine, XI, 69, 2. Solent redemptionem Christi describere per schema reditus e captivitate Babylonica vel Assyriaca, 390, 2. Cum de Christi redemptione loquuntur, duplici contrario nomine et fere copulato eam significare solent, 696, 2. Solent loqui de gentium et impiorum conversione quasi de venatione, captione, XII, 134, 1, 2. Invite prophetant mala, XIII, 561, 2. Deo per eos loquente tacere non audent nec possunt, *ibid.* Cur soleant post oracula excidii et cædium funebre carmen subjungere, 239, 1, 2.

4° Cur Prophetæ sint obscuri, XI, 60, 2; 61, 1. Eorum quanta sit obscuritas. XIII, 235, 1. Non servant ordinem temporis nec rei gestæ, nec gerendæ, XI, 66, 2; XXI, 11, 1; 350, 1; 416, 1. Sæpe tempora quibus prophetias habuerunt, non distinguunt, XIV, 380, 2. Omnia tempora æque ac terrena ac sæcularia videntur ipsis modicum quid, imo punctum vel momentum duntaxat, 331, 2. Iis omne tempus, etiam longissimum, videtur breve, XIX, 509, 1.

Prophetæ ab uno ad aliud saliunt, et cur, XI, 67, 2. Congrua occasione has metabases faciunt, *ibid.* Saliunt et resiliunt a typo ad antitypum, XIV, 402, 1. Dubium sæpe est an loquantur de typo an de antitypo, XI, 68, 1. Litteraliter subinde complectuntur typum et antitypum, *ibid.*

Multa prædicunt quæ quomodo et quando impleta sint, ignoratur, XI, 77, 2; 78, 1. Multa comminantur quæ etsi reipsa accidisse certum sit, quando tamen illa acciderint, incertum est, XIV

481, 1. Multa prædicunt, quæ etsi facta non legantur, facta tamen fuisse non dubitandum, XIII, 519, 1; 637, 2.

Prophetarum verba diversos, imo contrarios subinde habent sensus, XIII, 241, 1. Sæpe alludunt ad historias sui temporis, quæ tunc omnibus notæ erant, jam autem incognitæ sunt, 248, 2. Subinde alludunt ad fabulas gentium et poetarum, 244, 1. In nominibus propriis cur alludant ad eorum significata, 236, 1, 2. Per fluvios provincias eis adjacentes denotant, XI, 215, 2. Abundant paradoxis, XIII, 251, 2. Enallage et mimesis iis frequens, XI, 71, 1. Gaudent metaphoris et allegoriis, XI, 71, 1, 2; XIII, 343, 2. Metonymia sæpe utuntur, XIII, 237, 2. Nomina propria gentium pro moribus vel morum similitudine commutant, XI, 72, 2. Cum ad certas provincias et gentes prophetant, cur consuetudines, ritus, mores, quin et voces illis proprias usurpant, XIII, 248, 2. Sæpe idem dicunt posteriori hemistichio quod dixerunt in priori, XI, 73, 1. Verba mentalia subinde capiunt pro realibus, et contra, *ibid.*, 2. Præteritis cur utantur pro futuris, 70, 1. Loquuntur de futuro per præteritum ob futuri certitudinem, XIV, 207, 1; XVIII, 26, 2; 603, 2; XX, 778, 2. *Vide* infra *Prophetæ Minores.*

VI. *Varii Prophetæ qui diversis temporibus apud populum Dei extitere.* 1° Prophetæ legis naturæ qui fuerunt, XI, 431, 2. Propheta legis Mosis, *ibid.* Propheta magnus tota gens Hebræorum, III, 251, 2.

2° Propheta missus in Bethel contra idola Jeroboam non est Jadon, III, 624, 1. Verisimilius est Joas, *ibid.* Tria facit miracula, *ibid.*, 2. Præceptum a Deo ei datum de non comedendo in Bethel, eum ad mortem obligabat, 624, 2. Mors ejus permissa in testimonium veritatis, 625, 2; 626, 1. Peccavit comedendo, sed venialiter tantum, 625 2.

3° Propheta in Bethel fuit fidelis, III, 624, 2 et seq. Mentitur officiose et venialiter tantum, 625, 1. Prophetam Dei sepelivit, 626, 2. Falso affirmat Josephus eum impedivisse Jeroboami conversionem ad Deum, *ibid.* Cur sepultus sit in sepulcro prophetæ Dei, 627, 1.

4° Prophetæ Majores et Minores omnem historiam et sapientiam gentilium antecesserunt, XIII, 254, 2. Fuerunt ante Pythagoram et veteres philosophos, XI, 57, 2. Vixerunt omnes ante trecentos annos, *ibid.* Per plurimos annos prophetarunt, XIII, 572, 1. Eorum harmonia chronologica, XI, 85-92. Ipsi occupant potiorem Scripturæ partem, eorum alii priores, alii posteriores vocantur, X, 300, 1. Prophetæ et prophetides variæ e Galilæa fuere, XVI, 429, 3.

4° Prophetæ Majores quinam sint, sunt quadriga Cherubim, XI, 42, 2. Eorum elogia, 43, 1. Quatuor Ezechielis Cherubini comparantur, 45, 1, 2. Prophetas quatuor designant quatuor dotes divinæ providentiæ, XII, 505, 1.

6° Prophetæ Minores cur vocentur Minores, XIII, 216, 1. Multa prophetarunt quæ scripto non tradiderunt, *ibid.* Cur pauca scripserint, *ibid.*, 2. Argumentum eorum idem est quod Majorum, 219, 1. Eos sæpe in Novo Testamento Christus citat, *ibid.* Etiam christianis eorum oracula adaptari possunt, *ibid.* Duodecim sunt numero, sicut duodecim Patriarchæ et duodecim tribus, *ibid.*, 2. Sunt duodecim Apostolorum prodromi et antitypi, *ibid.* Horum alii prophetaverunt duabus tribubus tantum, Judæ et Benjamin, alii decem, alii utrisque: quomodo id in suis prophetiis indicent, 220, 2. Minantur Israelitis captivitatem Assyriacam, Judæis Babylonicam, et sub utraque extremam a Romanis captivitatem, *ibid.* Cur alii horum patres nominent, alii taceant, 221, 1. Duplici de causa eos quidam nominant, *ibid.* Cur in aliquibus nomen patriæ recenseatur, *ibid.* An ii quibus patria non additur, Hierosolymitani fuerint, *ibid.* Aliqui eorum tempus prophetiæ non notant, alii e contra id exprimunt, cur id nonnulli omittant, *ibid.* et 2. Medii Prophetæ qui tempus in titulis non præferunt, an prophetaverint sub illis regibus sub quibus prophetavit propheta præcedens, qui temporis titulum præfert, *ibid.* Probabile est eos pene omnes in Bibliis ordine temporis quo prophetaverunt, esse collocatos, *ibid.* Quis eorum sit ordo, *ibid.* Unus oracula alterius confirmat, 222, 1. In Minores Prophetas qui scripserint, *ibid.*, 1, 2. Abundant parabolis, symbolis, ænigmatibus, et cur, 223, 1. Aliquando ad litteram loquuntur de antiquis populi Judaici liberatoribus, allegorice de Christo; aliquando ad litteram de Christo, etsi cum allusione ad priores, 224, 1, 2. An aliqui eorum e cœtu Prophetarum fuerint, 231, 2. Certas sedes non habuerunt et domos, *ibid.* Nominum eorum etymologia, *ibid.* Quis eorum in prophetando finis fuerit, 232, 1. Eorum obscuritas, 235, 1. Mira harmonia Minores Majoribus concinunt, 238, 1. Apud eos est creber sarcasmus, *ibid*, 2. Affectibus abundant, 240, 1. Eorum harmonia chronologica, 254, 1, 2 et seq. Cur prophetare incœperint circa exordia urbis Romæ, 255, 1, 2. Qui ante captivitatem Babylonicam, qui post reditum ex ea prophetaverint, 256, 1. Prophetarunt omnes per trecentos annos, *ibid.*, 2. Loquuntur concise, ænigmatice et parabolice, ideo obscuri sunt, 357, 1. Prophetarum ultimi fuerunt Zacharias et Malachias, multi fuerunt Machabæorum tempore, IV, 433, 1.

7° Propheta eximius est Christus nec eguit alio Propheta qui ejus esset præco, XVI, 316, 1; 320, 2. Prophetæ alicujus animam in Christum migrasse Pharisæi censebant, vel eum resurrexisse, et hunc esse Jesum, XV, 364, 1, 2.

8° Prophetæ legis novæ, XI, 43, 2. Tempore Christi aliquos Prophetas Deus excitavit, XVI, 429, 2. Prophetare iterum Gentibus quomodo dicatur Joannes, XXI, 219, 1. Prophetæ multi fuerunt Hierosolymæ, cum a Romanis expugnaretur, XI, 134, 1.

Prophetarunt multi in Novo Testamento proprie futura prædicendo, tum ex Spiritus sancti afflatu loquendo, et variis linguis Deum celebrando, XIII, 507, 2. Prophetas habuit Ecclesia a sui initio, XVII, 253, 2. Quomodo in conventu invicem cedere aut tacere deberent, et spiritum cohibere, XVIII, 396, 1.

VII. Prophetæ credendi et legendi. — Prophetis quanta fides adhibenda, XX, 432, 2. Eorum prophetiæ sapienti perscrutandæ, X, 299, 1, 2. In prophetarum lectione sapientiam et fidem christianam S. Justinus reperit, VII, 606, 2. In Prophetis quærenda est sapientia, non eloquentia, XIII, 234, 2.

PROPHETIA. 1° *Prophetiæ vocis variæ acceptiones, definitio, diversæ species, natura.* Primo. *Prophetiæ vocis variæ acceptiones et definitio.* Prophetia quam varia significat, X, 405, 2. Prophetia vox Paulo multa significat, XVIII, 387, 2. Prophetia est melodia, et prophetare est laudare, III, 456, 2. Prophetia apud Paulum est facultas Dei consilia plenius ac certius cognoscendi et enarrandi, XVIII, 386, 2. Prophetia etiam vocatur quælibet oratio, doctrina et sermo sacer, XVIII, 206, 2; XIX, 233, 1.

Secundo. *Prophetiæ definitio*, XI, 46, 1, 2; XIII, 248, 1. Quæ sit prophetia de præsenti de futuro et præterito, XI, 46, 1. Versatur circa occulta, *ibid.*, 2. Prophetiæ propria definitio, *ibid.* Quare distinguatur ab augurio, necromantia, a sortibus consultoriis etiam licitis et conjectatione, 47, 2. Ejus definitio propria explicatur, 46, 47, 48.

Prophetia aliquando dicitur visio, aliquando verbum, auditio, X, 477, 2; XI, 66, 1; XIV, 361, 2. Vocatur visio ob quatuor rationes, XI, 103, 2; 104, 1. Prophetia tam læta quam minax vocatur *onus*, VI, 421, 1. Prophetia cur vocetur assumptio, XI, 278, 2. Prophetia Scripturæ quæ dicatur, XX, 437, 1. Prophetiæ hieroglyphicum quid sit, XIII, 223, 2. Prophetiæ symbolum manus est, XII, 477, 2.

Tertio. *Prophetiæ variæ species.* Prophetiæ species quintuplex, II, 253, 1. Octo prophetiæ sunt modi et species, XIII, 249, 1, 2. Prophetia iterum duplex est, XI, 48, 2; 49, 1. Intellectualis prophetia quæ sit et quotuplex, 49, 1. Imaginaria prophetia quæ sit, *ibid.* Prophetiæ varii gradus, 49, 2; 50, 1. Alia prophetiæ divisio, *ibid.* et 2. Prophetiæ actus septem, XIII, 20, 1.

2° *Veræ prophetiæ natura, vis ad probandum, prophetiarum adimpletio.* Primo. *Prophetiæ sunt divinæ*, X, 432, 1. Prophetias ad verbum dictavit Spiritus sanctus, XIX, 304, 1. Prophetia vera venit a voluntate Dei, XX, 437, 2 et seq. Prophetia proprie donum Dei est, XIII, 247, 2. Prophetia vera a falsa quatuor indiciis dignoscitur, 228, 2. Unde dignoscantur quod lætæ, vel tristes, vel mixtæ sunt, 245, 1. Prophetiæ Prophetarum Judæorum solæ sunt canonicæ et divinæ, X, 432, 2.

Prophetia an in sola imaginaria visione in mente sit, XIII, 19, 2. Prophetia quamdiu ejus executio pendet, obscura est, XXI, 10, 2. Interdum typum et antitypum complectitur, I, 32, 2. Per catachresin ad præteritum et præsens tempus se etiam extendit, XIII, 248, 2. Exempla utriusque, *ibid.*, et 249, 1. Aliquando tamen dum præterita prædicuntur, ventura quædam permiscentur, 249, 1. Prophetiam cum remota est, cur signari jubeat Deus, 109, 2. Quomodo dicatur claudi et signari, XI, 217, 2; 218, 1.

Secundo. *Prophetia est certa nota veræ ecclesiæ*, XI, 43, 1. Prophetia est firmior visione, XX, 433, 1. Est velut lucerna, *ibid.*, 2. Prophetiæ fidelibus signum sunt benedictionis, XVIII, 394, 2.

Tertio. *Prophetiarum adimpletio.* Pleræque prophetiæ Veteris Testamenti adimpletæ sunt vel ante Christum, vel post Christum, XIII, 252, 1. Prophetia de vocatione Gentium ad Ecclesiam quando impleta sit, vel quando impleri cœpta, 644, 2. Prophetiæ perfecte in cœlo implebuntur, XI, 90, 2.

3° *Prophetiæ donum quibus a Deo datum sit.* Prophetiæ donum Deus sanctioribus subinde negat, minus sanctis vero, imo impiis communicat, XIV, 548, 2. Itaque Prophetiæ spiritus aliquando etiam impiis datur, III, 389, 1, 2; XIII, 227, 1, 2; XX, 438, 2. Ejus spiritus continuus nisi sanctis non datur ob tres causas, XIII, 227, 1, 2. Non datur nisi illustribus servis Jesu Christi, XXI, 336, 1, 2. Est virginitatis præmium, XVII, 379, 1. Ejus spiritus fuit in Paulo, XVIII, 13, 1. Ejus donum assequendi quis sit modus, X, 258, 1; XIII, 227, 2. Qua via anachoretæ prophetiæ donum acceperint, XIII, 228, 1. Exposcit lumen supernaturale, 246, 1, 2. Prophetiæ donum majus est conscribere sacros libros ex Deo, quam futura prædicere, IV, 201, 1.

4° *Prophetiarum ordo.* Prophetiæ Prophetarum non eo ordine sunt editæ quo collectæ, XI, 305, 1. Editæ aliis et aliis temporibus, unde mirum non est si idem obscurius repetant, 327, 1, 2. Prophetiæ Christi eo ordine quo ab ipso per se vel suis editæ sunt dispositæ, XV, 38, 1, 2.

Prophetia in Jerusalem defecit tempore excidii ejus per Nabuchodonosorem, X, 236, 2. Eam resuscitari orat Siracides, *ibid.*

5° *Prophetiæ quædam de quibus aliqua in commentariis quæstio.* Prophetia Enoch qualis fuerit, XX, 677, 2. Prophetia de Josia trecentis annis ante ejus nativitatem, III, 624, 1. Prophetia Jeremiæ de idolis Ægypti per Christum puerum dejiciendis, XII, 286, 1. Ea quæ de eversione Babylonis, quo anno dicta sit, 312, 2. Prophetia Jonæ de Ninives subversione comminatoria fuit, et conditionata, XIV, 51, 1. Prophetia Caiphæ de morte Christi quatenus vera fuit, et a Spiritu sancto profecta, XVI, 500, 1.

PROPHETICUS. Prophetici spiritus saltus et

resultus qui, XIV, 402, 1. Propheticum lumen quid sit, XIII, 246, 2. Est necessarium, non liberum menti, *ibid*. (*Vide* PROPHETA, PROPHETIA).

PROPHETISSA. Prophetissa ad quam Isaias accedit, quæ fuerit, XI, 210, 2; 211, 1, 2. Allegorice ipsa fuit vere Deipara, 211, 1, 2.

PROPINQUUS. Propinqui apud Hebræos quod jus haberent, V, 190, 1.

PROPITIATORIUM. 1° Propitiatorii descriptio, XIX, 435, 2. Erat id quasi arcæ operculum, I, 639, 2. Erat ex auro, 640, 1. An fuerit alte elevatum super arcam, *ibid*. Erat placatorium, et oraculum, et quasi sedes Dei, *ibid*. Vocatur oraculum, quia ex eo Deus vocaliter respondebat, XIX, 435, 2. Ex propitiatorio an Deus fuerit locutus per se in assumpto corpore, an vero per angelum, II, 102, 1, 2. Propitiatorium erat thronus clementiæ Dei, I, 74, 2.

2° Propitiatorium tropologice Christum significat et quomodo, I, 640, 2.

PROPORTIO. Proportio partium quæ sit in corpore humano, XIII, 39, 1.

PROPOSITIO. Propositiones generales negantes et affirmantes sunt absolute intelligendæ, XVIII, 22, 1. Propositiones affirmantes sæpe intelligendæ sunt non universaliter, sed commode, et cum exceptione, XV, 25, 2. At negantes absolute, et sine ulla conditione, *ibid*.

PROPOSITUM. 1° *Propositum in Deo. Propositum præcedentium delictorum in Deo quid sit*, XVIII, 75, 2. Propositum quid, et quinam vocati sint secundum propositum, 144, 1, 2. Æternum Dei beneplacitum et liberale decretum significant, 144, 2. Propositum, consilium et beneplacitum Dei idem sunt, 589, 2.

2° *Propositum in hominibus*. Primo. *Propositum emendationis in peccatore*. Propositum formale emendationis ad veram contritionem requiritur, XII, 636, 2 : *Si autem impius egerit pœnitentiam ab omnibus peccatis suis, quæ operatus est, et custodierit omnia præcepta mea, et fecerit judicium et justitiam, vita vivet, et non morietur*. Quod multi propositum serium emendationis non habeant, hinc damnantur, XX, 117, 1, 2. Propositum vitæ novæ est velut partus difficilis, XVI, 583, 2 : *Mulier, cum parit, tristitiam habet, quia venit hora ejus : cum autem pepererit puerum, jam non meminit pressuræ propter gaudium, quia natus est homo in mundum*.

Proposita bona sæpe faciunt peccatores, sed occurrente tentatione, illico ad vitia relabuntur, quia cor non mutant, XIII, 495, 2.

2° *Proposita bona quomodo firmiter tuenda*, IX, 586, 2 : *Loramentum ligneum colligatum in fundamento ædificii non dissolvetur, sic et cor confirmatum in cogitatione consilii. Cogitatus sensati in omni tempore, metu non depravabitur*. In bono proposito non est cessandum, nec retro respiciendum, XVI, 142, 1 : *Ait ad illum Jesus : Nemo mittens manum suam ad aratrum, et respiciens retro, aptus est regno Dei*. Ipsum est illico executioni mandandum, 533, 1. Propositi pii efficacis vis, XXI, 280, 2. Propositum firmum omnibus sæculi illecebris resistendi cor hominis mundum a sæculo reddit, XX, 95, 1. Proposita bona olivæ comparata, *Job*, 351, 1.

3° *Proposita bona quando renovanda*. Proposita bona mane concipienda, V, 339, 2. *Bene consurgit diluculo, qui quærit bona; qui autem investigator malorum est opprimetur ab eis*. Ab iis pendet totius diei decursus, *ibid*. Propositum mane faciendum Deo perfectius serviendi, IX, 108, 1 : *Qui timent Dominum, inquirent quæ bene placita sunt ei*.

4° *Propositum peccandi*. Propositum deliberatum peccandi est velut statera dolosa, XIII, 450, 2.

PROPRIETARIUS. Proprietarii monachi olim infames erant, et sacra sepultura privabantur, XVII, 148, 1.

PROPRIETAS. Proprietates tres relativæ excellentissimæ sunt in Trinitatis personis, IX, 624, 2.

PROPTER, PROPTEREA. *Propter* quadruplicem causam significat, XVIII, 89, 1 *Propterea* aliquando est illativum, non causale, XVI, 422, 1.

PROPUGNACULA. Propugnacula argentea quid significent, VIII, 228, 1, 2.

PROPUGNATOR. Propugnatorum cohors quæ esset Bysantis, et eorum symbolum, XXI, 26, 1, 2.

PRORA. Prora cur in navibus constringi soleat, XVII, 429, 1.

PROSELYTUS. Proselyti olim tempore legis Mosaicæ qui dicerentur, XVII, 91, 1; XVIII, 606, 2. Proselytus erat qui a gentilismo ad judaismum accedebat, XV, 492, 1. Proselyti qui sint, et quomodo vocentur timentes Deum, XII, 597, 2. Proselytis quoque terram dividi jussit Deus, 855, 1, 2. Proselyti anno septimo a suis debitis non liberabantur, sed Judæi soli, II, 451, 1. Proselyti cum Judæis in sabbatis conveniebant, ad legem in synagoga audiendam, XVII, 280, 2. Proselyti ad judaismum facti multi per Machabæorum victorias, XIV, 540, 1.

PROSEUCHA. Proseucha capitur pro templo et synagoga, XVII, 310, 1.

PROSPER, PROSPERITAS. 1° *Prosperitas a quo venit, et quibus promissa*. Prosperitas omnis a Deo descendit, IX, 298, 1; 299, 1 : *In manu Dei potestas hominis, et super faciem scribæ imponet honorem suum*. Est filiis promissa ob bonos parentes, VI, 53, 2 : *Justus qui ambulat in simplicitate sua, beatos post se filios derelinquet*.

2° *Prosperitatis hujus vitæ natura*. Prosperitas est instabilis, *Job*, 597, 1 : *Elevasti me, et quasi super ventum ponens elisisti me valide*, 625, 2. Facile mutatur in adversitatem, 597, 1. Prosperitas hujus vitæ somno similis, 422, 1 : *Velut somnium avolans non invenietur ; transiet sicut*

visio nocturna. Oculus, qui eum viderat, non videbit : neque ultra intuebitur eum locus suus. Prosperitatis tempus dies significat, nox tribulationis, *Psalm*. I, 78, 2. Prosperitatis effectus, *Psalm*. I, 181, 1. Prosperitas adversitate, adversitas prosperitate temperanda, IX, 355, 1, 2; XI, 149, 1.

3° *Prosperitatis pericula*. Prosperitas periculosa, quod exemplo Davidis et Salomonis probatur, III, 475, 2; 479, 1; 613, 1. Prospera mentem dissolvunt, X, 356, 1, 2; 496, 2; 497, 1. Et inflant, 115, 2. Ea stultus efficitur stultior, XIV, 204, 1. Prosperitas enecat virtutem, V, 282, 1. Inducit Dei et adversitatis oblivionem, IX, 356, 2 : *In die bonorum ne immemor sis malorum, et in die malorum ne immemor sis bonorum*. Inducit Dei contemptum, VI, 432, 2. Hæc sæpe grave malum causat, IX, 549, 1, 2 et seq. : *Est processio in malis viro indisciplinato, et est inventio in detrimentum*. Prosperitas cuique velut tempestas est, XV, 344, 1. Sæpe opprimit eum a quo habetur, XIV, 204, 2.

4° *Prosperitatis impiorum effectus et exitus*, *Psalm*. I, 475, 2 et seq. Prosperitas impiorum in magnam calamitatem desinit, V, 53, 2 et seq. : *Aversio parvulorum interficiet eos, et prosperitas stultorum perdet illos*. Ea magis timenda quam adversitas, 54, 1. Semper mixta est adversitati, 419, 1 : *Risus dolore miscebitur, et extrema gaudii luctus occupat*. Prosperitas impiorum brevis est, VI, 238, 1 : *Ne contendas cum impiis, nec æmuleris impios : quoniam non habent futurorum spem mali, et lucerna impiorum extinguetur*. Quasi somnus est, *Psalm*. I, 479, 2. *Velut somnium surgentium. Domine, in civitate tua imaginem ipsorum ad nihilum rediges*. Prosperitas impiorum ruina, *Job*, 453, 1 : *Quoties lucerna impiorum extinguetur, et superveniet eis mundatio, et dolores dividet furoris sui?*

Prosperitas impiorum magna est tentatio justorum, et quomodo ea superetur, *Psalm*. I, 232, 1 : *Noli æmulari in eo qui prosperatur in via sua, in homine faciente injustitias*. Prosperitas impiis non est invidenda, V, 99, 1 : *Ne æmuleris hominem injustum, nec imiteris vias ejus*; VI, 194, 2; 195, 1, 2 : *Non æmuletur cor tuum peccatores : sed in timore Domini esto tota die. Quia habebis spem in novissimo, et præstolatio tua nunquam auferetur* (*Vide* IMPII).

PROSTIBULUM. Prostibulum latine et lupanar et meretricem sonat, XIII, 518, 2. Eadem etiam prostibula feminine dicebatur, *ibid*. Prostibulum est domus mortis et gehennæ, V, 200, 1.

PROSTRATIO. 1° Prostratio signum est humilitatis, cur, IV, 335, 1.

2° Prostratio Judæorum in horto ad terram, XV, 576, 2, XVI, 607, 1. Ista prostratio casum Judæorum irreparabilem, item reproborum significat, XV, 576, 2.

PROTAGORAS. Protagoras ex bajulo lignorum factus est philosophus, XIII, 639, 1. Ejus scomma in anum comptam, XIX, 329, 2. Protagoræ athei libri Athenis sunt exusti, 289, 1.

PROTECTIO. Protectio Dei, *Psalm*. I, 151, 1, 2 : *Dominus protector vitæ meæ, a quo trepidabo? Psalm*. II, 116, 1, 2 : *Qui habitat in adjutorio Altissimi, in protectione Dei cœli commorabitur* ; 274, 2 : *Qui timent Dominum, speraverunt in Domino; adjutor eorum et protector eorum est*. Protegere dexteram quomodo dicatur Deus, non sinistram, 341, 2 : *Dominus custodit te, Dominus protectio tua super manum dexteram tuam*. Protectio Dei ergo sanctos, IX, 431, 1, 2 : *Statuit filios suos sub tegmine illius, et sub ramis ejus morabitur. Protegetur sub tegmine illius a fervore, et in gloria ejus requiescet*. Protectio Dei qualis, *Job*, 146, 1 Est murus adamantinus, 29, 2. Protectio nostra Christus, 372, 2 : *Libera me, Domine, et pone me juxta te, et cujusvis manus pugnet contra me*.

PROTEUS. Proteus est forma gubernatorum, V, 323, 1. Est symbolum dolosorum, VI, 103, 1.

PROTOCANONICUS. Protocanonici libri S. Scripturæ qui vocentur, IX, 15, 1; XX, 496, 1 (*Vide* SCRIPTURA SACRA).

PROTOGENES. Protogenes in sua arte nimis morosus fuit, XIX, 111, 1.

PROTOPLASTUS. Protoplasti ob linguam non bene custoditam e paradiso sunt ejecti, V, 450, 2.

PROVENTUS. Proventus variarum regionum describitur, XII, 699, 2. Proventus optimus est qui ex agro colligitur, VI, 219, 1. Proventus impiorum e labore usurpatur ab iis ad peccatum, V, 292, 1.

PROVERBIUM. 1° Proverbium quid proprie in Scriptura significet, XII, 623, 1. Quid sit proprie, V, 15, 1, 2. Sæpe cum parabola et parœmia confunditur, V, 15, 1, 2; X, 295, 2; 300, 2; 301, 1, XVI, 586, 2. Aliquando hæc distinguuntur ab invicem, X, 301, 1, 2. Proverbium unde dicatur, V, 17, 2. Ejus definitio, 18, 1. In quo ejus gratia consistat, *ibid*. Proverbia vocantur non solum adagia, sed et quælibet sententiæ graves, IX, 268, 1.

2° Proverbia gravia et matura sapientiam sectanti sunt in consilium adhibenda, IX, 216, 2 et seq. Proverbia significantia malum plerumque in auctorem recidere, X, 41, 1, 2. Proverbia denotantia alium luere quod alius peccavit, XII, 631, 1, 2. Proverbia quadrantia in eos qui cum parva præstare nequeant, ambiunt magna, 106, 1, 2. Proverbia quædam novis nova convenire indicantia, XV, 247, 2. Alia rem impossibilem significantia, 430, 1. Alia curam minimorum, et oscitantiam in maximis denotantia, 493, 1, 2.

3° Proverbia Salomonis sunt liber πανάρετος, IX, 27, 1. Proverbiorum Salomonis stylus et profunditas, V, 545, 2. Eorum elegantia, VI, 165, 2 et seq. Ea cedunt *Ecclesiastico*, IX, 27, 1. Sunt

in tres partes divisa, VI, 165, 1. Eorum ordo sæpe non est certus, IX, 30, 1. An carmine sint conscripta, VI, 252, 2.

4° *Proverbiorum* libri quod sit argumentum, V, 1, 1; 2, 1. Ejus auctoritas canonica. 2, 1. Est a Salomone conscriptus, sed quædam proverbia sunt ab aliis digesta et disposita, 2, 2. Ejus partes primariæ sunt duæ, *ibid.* Ejus gnomæ ordinem et connexionem non habent, 3, 1; 269, 2. Quo stylo ea sint conscripta, *ibid.*, 2. Olim in synagogis decantabantur, *ibid.* Eorum liber quomodo inscribatur, 4, 1. Quam variam materiam contineant, *ibid.* Notant quid sæpe fiat, non quid semper, *ibid.* Eorum sapientia, *ibid.*, 2. Vocantur a Patribus sapientia Salomonis, *ibid.* Eorum dignitas et utilitas, 6, 1. Quis eorum scribendorum finis et scopus, *ibid.*, 2. Omnium virtutum documenta tradunt, *ibid.* An hagiographis, an prophetalibus accensenda sint, *ibid.* Sunt velut oracula, 18, 1. In iis sæpius Dei attributa inculcantur, 19, 2. In ipsis quæ lateat elegantia; sæpe posterius eorum membrum oppositio est prioris, aperte vel occulte, 269, 1; 284, 1. In iis nonnullæ gnomæ sunt meræ similitudines; quædam etiam sunt de eventis hujus vitæ, 269, 2. Nonnullæ sunt comminatoriæ, aliæ promissoriæ; quædam ethicæ, quædam œconomicæ, aliæ politicæ, *ibid.* Ejus gnomæ brevitate sua acutæ sunt, 327, 2.

PROVIDENTIA (*Vide* Deus, cap. III, art. III, § IV).

PROVIDUS. Providus in actionibus nos esse oportet, XVII, 267, 1.

PROVINCIA. Provinciæ filii quinam dicerentur, IV, 209, 1. Per provinciam olim intelligebatur Babylonia, sicut nunc per urbem Roma, *ibid.* Provincia quæque suas habet proprietates, XVIII, 536, 1. Per provincias quando Apostoli dispersi sunt (*Vide* Apostoli).

PROVISIO. Provisionem vini, frumenti, olei, etiam annuam, non vetat Dominus, dum sollicitudinem anxiam inhibet, XV, 203, 2.

PROXIMUS. 1° *Proximus quis sit*, XVIII, 221, 2. Proximus erat nomen correlativum, XV, 153, 1: *Quis eorum trium videtur tibi proximus fuisse illi qui incidit in latrones?* Proximum est quid nobis vicinissimum, XVI, 151, 1: *Ille autem volens justificare seipsum, dixit ad Jesum: Et quis est meus proximus?* Proximus quilibet vocatur amicus, IX, 535, 2. Proximus cur Hebræis sit socius et amicus, XIV, 446, 1: *Loquimini veritatem unusquisque cum proximo suo..... Et unusquisque malum contra amicum suum ne cogitetis in cordibus vestris.* Quo sensu fuerit Deus Hebræis peccantibus proximus, XIX, 381, 2 et seq. Omnes proximi sumus, et nobis proximi sunt omnes homines, X, 361, 2; XVI, 150, 2. Proximus est alter ego. *Job*, 150, 2.

2° *Quæ regulæ sequendæ in relationibus cum proximo.* Proximo non faciendum quod tibi fieri nolles, IV, 286, 1: *Quod ab alio oderis fieri tibi, vide ne tu aliquando alteri facias.* Qui proximum censurat aliter ac se, duplici utitur pondere, VI, 58, 1: *Pondus et pondus, mensura et mensura, utrumque abominabile est apud Deum.* Proximo præstandum aut non præstandum quod ipsi nobis fieri volumus aut nolumus, XV, 209, 1: *Omnia ergo quæcumque vultis ut faciant vobis homines, et vos facite illis: hæc est enim lex et prophetæ.* Proximum ex nobis metiri debemus, *Job*, 151, 1.

3° *Quid proximo non faciendum.* De eo non est contemptim loquendum in convivio, X, 139, 2: *In convivio vini non arguas proximum, et non despicias eum in jucunditate illius.* Proximum despiciens stolide facit, V, 320, 2 et seq.: *Qui despicit amicum suum, indigens corde est; vir autem prudens tacebit.* Ejus vitia velanda sunt, 321, 1. Proximi carnem edit detractor, VI, 197, 2: *Noli esse in conviviis potatorum, nec in comessationibus eorum qui carnes ad vescendum conferunt; quia vacantes potibus, et dantes symbola consumentur, et vestietur pannis dormitatio.* Proximus egentem despiciens peccat inhumanitate et superbia, V, 425, 1: *Qui despicit proximum suum, peccat; qui autem miseretur pauperis, beatus erit.* Proximus non nimis crebro adeundus, maxime ut quid ab eo appetatur, VI, 276, 1: *Subtrahe pedem tuum de domo proximi tui, nequando satiatus oderit te.*

4° *Quid proximo præstandum.* Primo. *Proximus est diligendus*; XV, 484, 1, 2: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, et in tota anima tua, et in tota mente tua. Hoc est maximum et primum mandatum. Secundum autem simile est huic: Diliges proximum tuum sicut teipsum. In his duobus mandatis universa lex pendet et prophetæ.* Proximus diligendus quis sit, XX, 111, 1: *Si tamen legem perficitis regalem: Diliges proximum tuum sicut teipsum, bene facitis.* Est diligendus proxime post Deum, et sicut nos ipsos diligimus, XV, 484, 1. Quomodo et quantopere diligendus, XVI, 151, 1; XX, 593, 2: *In hoc est charitas, non quasi nos dilexerimus Deum, sed quoniam ipse prior dilexit nos, et misit Filium suum propitiationem pro peccatis nostris. Charissimi, si sic Deus dilexit nos, et nos debemus alterutrum diligere.* Diligendus est propter Deum, XVIII, 222, 2. Vera hic charitate diligi nequit, nisi simul diligatur Deus, *ibid.* Quomodo in ejus dilectione tota lex contineatur, IX, 482, 2; XV, 484, 2: *In his duobus mandatis universa lex pendet et proph* (*Vide* Amor proximi).

Secundo. *Proximo suum jus tribuendum debito tam justitiæ quam charitatis*, IX, 482, 2.

Tertio. *Proximo benefaciendo, et quidem intuitu Dei*, XX, [illegible] 2. Proximo præstanda est misericordia, XVI, [illegible], 2. Ei quod datur, Christo datur, XVI, 564, 2. Ab eo non est vultus avertendus, X, 361, 2. Proximus in vitæ periculo constitutus, eripiendus est, VI, 227, 1: *Erue eos qui ducuntur ad mortem; et qui trahuntur ad interitum, liberare ne cesses.* Eum fideliter juvans a Deo et ab hominibus laudabitur, X, 133, 1, 2. Proximorum auxilio vacans facile colligit animum cum voluerit, si nihil desiderat eorum quæ videntur, *Psalm.* I, 305, 2.

Quarto. *Proximo quia proximus est, injuriæ condonandæ sunt*, X, 47, 1: *Relinque proximo tuo nocenti te, et tunc deprecanti tibi peccata solventur.* Ei remittenda offensa ex intimo corde, XV, 416, 2: *Sic et Pater meus cœlestis faciet vobis, si non remiseritis unusquisque fratri suo de cordibus vestris* (Vide Injuria).

Quinto. *Proximo læso prius satisfaciendum, quam sacrificium offerendum*, XV, 162, 2: *Si ergo offers munus tuum ad altare, et ibi recordatus fueris quia frater tuus habet aliquid adversum te, relinque munus tuum ante altare, et vade prius reconciliari fratri tuo, et tunc veniens offeres munus tuum.*

Sexto. *Proximus convertendus et corripiendus.* Proximum convertentes, sunt sicut os Dei, XII, 130, 2: *Si separaveris pretiosum a vili, quasi os meum eris: convertentur ipsi ad te, et tu non converteris ad eos.* Proximus peccans ut corripiatur, exigit fraterna charitas, XV, 407, 2 et seq. Idque primo privatim, deinde coram testibus, 408, 2 (*Vide* Correctio, Correptio).

PRUDENS, PRUDENTIA. 1° *Prudentiæ definitio, natura et actus.* Primo. *Prudentiæ definitio*, XX, 352, 2. Unde vox *prudentia* formetur, et unde prudens et prudentia dicantur, V, 76, 2; XX, 352, 2. Prudentia et doctrina qui differant, V, 20, 1, 2: *Parabolæ Salomonis filii David, regis Israel..... ad intelligenda verba prudentiæ, et suscipiendam eruditionem doctrinæ.* Prudentiæ nomine vocatur apud *Ecclesiasticum* sapientia, IX, 57, 1: *Prior omnium creata est sapientia, et intellectus prudentiæ ab ævo.* Prudens eloquii mystici quis sit, XI, 134, 1, 2.

Secundo. *Prudentiæ natura.* Prudentia in quo consistat, in præteritorum memoria, præsentium consideratione, et futurorum prævisione, VII, 291, 2. Consistit in frigore et timore, X, 159, 2: *Vir consilii non disperdet intelligentiam, alienus et superbus non pertimescet timorem, etiam postquam fecit cum eo sine consilio, et suis insectationibus arguetur.* Prudentia dicendi et agendi consistit in particulari, imo in individua rerum peristasi et circumstantia, V, 467, 2: *Lætatur homo in sententia oris sui, et sermo opportunus est optimus.* Prudentia vera sine cæteris virtutibus esse nequit, IX, 430, 2. Prudentia efficax quando dicatur, 84, 1, 2. Prudens cur dicatur thronus intelligentiæ, V, 368, 2. In ariete designatur, VI, 468, 2. Prudentia triplex est, ethica, œconomica, politica, X, 438, 2: *Dominantes in potestatibus suis, homines magni virtute et prudentia sua præditi, nuntiantes in prophetis dignitatem prophetarum.*

Tertio. *Prudentiæ partes, actus et officia*, XX, 352, 2. Prudentia quid in homine efficiat, VII, 283, 2: *Sapientia hominis lucet in vultu ejus, et potentissimus faciem illius commutabit.* Prudentia ficta et sincera cernitur in judicio, ficta veraque humilitate et rebus omnibus, IX, 539, 1, 2: *Est solertia certa, et ipsa iniqua. Et est quæ emittit verbum certum enarrans veritatem.* Prudentia sapientis est intelligere actiones suas; at impiorum est machinari dolos et fraudes; sed hæc illorum sapientia summa est insipientia, V, 410, 2: *Sapientia callidi est intelligere viam suam: et imprudentia stultorum errans.* Non præsentia solum, sed et præterita ac futura prospicit, VI, 3, 2: *Ubi non est scientia animæ, non est bonum; et qui festinus est pedibus, offendet.* Prudentia est oculus animæ, *ibid.* Ad omnes actiones reflectit, *ibid.* Omnia agit considerate, V, 391, 1: *Astutus omnia agit cum consilio, qui autem fatuus est aperit stultitiam.* Prudens cuilibet famæ non temere credit, 368, 2: *Homo versutus celat scientiam, et cor insipientium provocat stultitiam.* Non facile omni verbo et consilio credit, 420, 2: *Innocens credit omni verbo; astutus considerat gressus suos.* Prudens nemo simul et audax, XVIII, 672, 1. Providens pericula, ea prudenter declinat, VI, 137, 1: *Callidus videt malum, et abscondit se.* Facile discit et docet prudentiam, sive doctrinam, V, 408, 1: *Quærit derisor sapientiam, et non invenit; doctrina prudentium facilis.* Rationes commodas invenit et vitat contrarias, VI, 216, 1: *Sapientia ædificabitur domus, et prudentia roborabitur.* Prudentes etiam a servo moneri et corripi gaudent, IX, 321, 2; 322, 1: *Servo sensato liberi servient: et vir prudens et disciplinatus non murmurabit correptus, et inscius non honorabitur.* Prudentia spiritualis in rebus dubiis ad judicium Ecclesiæ Romanæ recurrit, XVIII, 266, 1. Prudens ita operatur ut fructum a solo Deo expectet, V, 505, 1: *Eruditus in verbo reperit bona, et qui sperat in Domino, beatus est.* Prudens quandoque prudenter desipit, VII, 333, 2.

Prudentes pauciloqui sunt, loquuntur raro et considerate, V, 554, 1, 2: *Qui moderatur sermones suos, doctus et prudens est; et pretiosi spiritus vir eruditus;* Job, 298, 2: *Atque utinam taceretis, ut putaremini esse sapientes.* A prudentia in loquendo et agendo quisque noscitur, V, 352, 2: *Quomodo probatur in conflatorio argentum: sic probatur homo ore laudantis.* Quid ea in loquente requirat, *ibid.* Prudentia in dicenda sententia tam in consilio quam extra illud, servanda, 467, 2: *Lætatur homo in sententia oris sui: et sermo opportunus est optimus.* Prudens sermonem orditur a sui vituperio, 577, 1: *Justus prior est accusator sui: venit amicus ejus, et investigabi*

sum. Prudens pro veritate respondet, *Job*, 154, 1. Prudens socium loquentem non deludit, V, 321, 2 : *Qui despicit amicum suum indigens corde est, vir autem prudens tacebit.* Dum reprehendit, non vulnerat, secus imprudens. 363. 2 : *Est qui promittit, et quasi gladio pungitur conscientiæ, lingua autem sapientium sanitas est.* Prudens tardus est ad iram et vindictam, VI, 12, 1 ; 13, 1 : *Doctrina viri per patientiam noscitur, et gloria ejus est iniqua prætergredi.*

2° *Prudentiæ effectus et fructus.* Primo. *Prudentiæ fructus spirituales.* Prudentiæ elogium et encomium, VI, 117, 1 ; XX, 352, 2 et seq. Prudentia Dei insigne donum, ejus effectus varii, XI, 257, 1, 2. Prudentia est virtutum omnium modus, hinc ei modus poni nequit, VI, 182, 2 : *Noli laborare ut diteris : sed prudentiæ tuæ pone modum.* Prudentia est omnium virtutum auriga, XIX, 212, 1, 2. Est virtutum princeps, regina, lux, V, 260, 2 et seq. : *Principium sapientiæ, timor Domini ; et scientia sanctorum prudentia.* Magistra et mater est fortitudinis, XIV, 160, 2. Est mater patientiæ, VI, 12, 1. Reddit onera spiritus portatu facilia, V, 574, 2 : *Spiritus viri sustentat imbecillitatem suam ; spiritum vero ad irascendum facilem quis poterit sustinere?* Prudentia naturalis potest corda alia penetrare tripliciter, VI, 351, 2 : *Quomodo in aquis resplendent vultus prospicientium, sic corda hominum manifesta sunt prudentibus.* Prudentia dictat misericordiam, 12, 1. Reddit hominem longanimum et dominum iræ, *ibid.*, 2. Prudens facile pacem mutuam conservat, XV, 702, 1, 2 : *Habete ergo in vobis sal. et pacem habete inter vos.* Prudentia hominis periti resistit cordi pravo et tristitiæ, X, 240, 1, 2 : *Cor pravum dabit tristitiam, et homo peritus resistet illi.*

Secundo. *Prudentiæ fructus temporales.* Prudens seipsum a multis malis et infortuniis immunem præstat, VI, 9, 1 : *Qui tantum verba sectatur, nihil habebit ; qui autem possessor est mentis, diligit animam suam ; et custos prudentiæ inveniet bona.* Prudens beatus est, XI, 257, 2. Quare prudens ordinarie in actionibus suis sit prosper, VI, 77, 1. Quare aliquando in actionibus suis non prosperetur, X, 169, 1. Prudentia parat opes et gloriam, V, 216, 1 : *Mecum sunt divitiæ et gloria, opes superbæ et justitia.* Prudens laborando mendicitatem cavet, X, 343, 1 : *In ore imprudentis condulcabitur inopia, et in ventre ejus ignis ardebit.* Prudentia domum tum materialem, tum civilem ædificat et perficit, VI, 216, 1, 2 et seq.: *Sapientia ædificabitur domus, et prudentia roborabitur.* Prudentes principibus placent, IX, 557, 2 : *Sapiens in verbis producet seipsum, et hom- prudens placebit magnatis.*

3° *Prudentiæ necessitas.* Prudentes esse jubemur sicut serpentes, XV, 267, 1 et seq. : *Ecce ego mitto vos sicut oves in medio luporum. Estote ergo prudentes sicut serpentes, et simplices sicut columbæ.* Varia ejus præcepta, XX, 352, 2 ; 353, 1 ; 416, 2. Ejus præcepta tria, XI, 258, 1. Prudentem oportet sapere ad sobrietatem, *Job*, 519, 1 : *Respondens autem Job dixit : ...... Cui dedisti consilium? Forsitan illi qui non habet sapientiam, et prudentiam tuam ostendisti plurimam?*

Prudentia est prima dos regis ad rite gubernandum, IV, 216, 1. Maxime regi necessaria, XI, 430, 2 : *Non vocabitur ultra is qui insipiens est, princeps.* Prudentia decet præfectos et gubernatores, V, 27, 1, 2 : *Audiens sapiens, sapientior erit, et intelligens gubernacula possidebit.* Prudentes viri sunt reipublicæ aurigæ, XI, 134, 1, 2. Prudentia principum respublicas florentes reddit, IX, 295, 2 : *Rex insipiens perdet populum suum, et civitates habitabuntur per sensum potentium.*

Prudentia in rectore maxime necessaria est, XII, 504, 1. In episcopo necessaria, XIX, 212, 1, 2 : *Oportet ergo episcopum irreprehensibilem esse, unius uxoris virum, sobrium, prudentem, ornatum, pudicum, hospitalem, doctorem.* Prudentia potior dos in prælato quam sanctitas, XVII, 70, 2.

Prudentia in conflictibus et bello adhibenda, VI, 220, 2 : *Quia cum dispositione initur bellum, et erit salus ubi multa consilia sunt.* Item in bello spirituali, 221, 1. Prudentia militaris adhibenda in cohibendo milite a spoliis, IV, 431, 2.

4° *Prudentiæ exempla.* Prudentia bellica Judithæ, IV, 349, 1, 2. Prudentia pueri Jesu in admirationem audientes rapiebat, XVI, 83, 1. Quantam prudentiam in omnibus rebus habuerit Paulus, XVII, 35, 2. Prudentis vitæ axiomata, VII, 6, 1. De prudentia apologus, V, 261, 1. Prudentiæ dogma, XIII, 143, 2.

5° *In quibus maxime reperiatur prudentia.* Prudentia in capite frigente viget, I, 305, 1, 2. In sensibus viget, et proprie senum est, V, 513, 1 : *Corona dignitatis senectus, quæ in viis justitiæ reperietur*, IX, 672, 2 ; 673, 1, 2 ; 674, 1 : *Quam speciosum canitiei judicium, et presbyteris cognoscere consilium! Quam speciosa veteranis sapientia, et gloriosis intellectus et consilium! Corona senum multa peritia, et gloria illorum timor Dei.* Hinc in iis crescit, decrescentibus aliis virtutibus, 674, 2. Prudentia non reperitur in ore stulti, VI, 302, 1. Nec eum decet, *ibid.*

6° *Prudentia humana et carnalis.* Prudentia carnis est sapere carnalia, XVIII, 131, 2 : *Qui enim secundum carnem sunt, quæ carnis sunt sapiunt ; qui vero secundum spiritum sunt, quæ sunt spiritus sentiunt. Nam prudentia carnis, mors est ; prudentia autem spiritus, vita et pax.* Hæc mortem, dum prudentia spiritus vitam operatur, *ibid.* Illius descriptio, *ibid.* Cur illa inimica sit Deo, 132, 1 ; *Quoniam sapientia carnis inimica est Deo : legi enim Dei non est subjecta, nec enim potest. Qui autem in carne sunt, Deo placere non possunt.* Prudentia humana nihil est, 213, 2 : *Nolite*

esse prudentes apud vosmetipsos. Prudentia sæculi præpostera, *Job*, 451. 1 Prudentiæ propriæ non est innitendum, IV, 287, 1 ; V, 76, 1, 2.

PRUINA. Pruina dicta a *perurendo*, I, 310, 1 ; IX, 622, 1 ; X, 405, 2 ; 411, 1. Quid proprie sit, X, 408, 1. Unde generetur, *ibid.* Eamdem habet cum nive generationem, *ibid.*, 2. Est similis cineri colore, copia, virtute, item sali, *ibid.*, 2. Pruina est quasi avis hiemis, 402, 2. Ejus commoda, IX, 622, 1 ; X, 408, 1. Ejus incommoda, X, 408, 2.

PRUNA. Pruna mundata sunt Isaiæ prophetæ labia, XI, 172, 2.

PRUNARIUM. Prunarium in curru Cherubim quid symbolice designet, XII, 511, 2.

PRURIGO, PRURITUS. 1° Pruriginis morbo laborant voluptuarii, et cur, XIX, 308, 1.

2° Pruritus aurium in impiis quid sit, XIX, 308, 1. Prurigo et pruritus symbolum concupiscentiæ et voluptatis, VI, 66, 1 ; IX, 597, 2 et seq.

PSALLERE, PSALMODIA. 1° *Psallere sapienter* quid sit, XVIII, 390, 2 ; *Psalm.* I, 309, 1. Psallendi Deo genera quatuor, *Psalm.* II, 161, 2. Psallere item prophetare vocatur, XVIII, 387, 1.

2° Psalmodia sacra commendatur, X, 335, 1, 2. Est opus angelicum, XI, 172, 2. Ejus usus et fructus, X, 490, 1 ; XIX, 107, 2. Psalmodiæ quatuor fructus, XX, 213, 2.

3° Psallendi usus apud veteres Christianos, XVIII, 660, 1. Psalmodia in primitivæ Ecclesiæ conventibus fiebat, 395, 1. Psalmodia perpetua a quo primum in Ecclesia est introducta, XXI, 111, 2 ; 118, 1.

PSALMUS. 1° Psalmus, hymnus et canticum quomodo differant, XVIII, 659, 1. Psalmi singuli seorsim dictati et scripti sunt, XIII, 253, 1. Psalmi nonnulli cur alphabetici scribantur, *Psalm.* I, 139, *in titul.* Psalmi Graduales unde dicti, XII, 785, 1 ; *Psalm.* II, 259, *in titul.* Psalmi Graduales cujus rei figuræ, *ibid.* In Psalmis significatio primi verbi est regula significationis secundi, *Psalm.* I, 14, 1. Psalmus nonus et quadragesimus quando compositus, IV, 118, 1. Psalmus trigesimus tertius, quando compositus, III, 397, 1. Item quinquagesimus primus, 402, 1. Item quinquagesimus quintus, 397, 1. Item quinquagesimus octavus, 388, 1. Non omnes psalmos composuit David, sed Asaph etiam aliquos scripsit, IV, 184, 2. Psalmi Salomonis spurii sunt, X, 404, 2. Psalmi qui Aggæi et Zachariæ nomine inscribuntur, an ab ipsis compositi, XIV, 314, 1, 2.

2° Psalmus secundus ad litteram de Christo loquitur, XIX, 356, 2. Uti et Psalmus octavus, qui et ei inscribitur, 368, 1. Nec non et psalmus vigesimus primus, 373, 1. Et Psalmus trigesimus nonus, 455, 2. Psalmus quadragesimus quartus est epithalamium Christi et Ecclesiæ, non Salomonis et filiæ Pharaonis, 360, 1. Psalmus nonagesimus nonus compositus ut eo populus ad devotionem excitaretur, etiam ad christianos refertur, 380, 2 et seq. Psalmus centesimus nonus de Messia, non de alio quopiam est intelligendus, XV, 485, 2 et seqq.

3° Psalmorum laus, III, 526, 2. Psalmi Davidis nonnisi devotionem in Deum et amorem in proximum spirant. X, 484, 1. Psalmus quinquagesimus pœnitenti assidue legendus est, XVIII, 467, 1. Psalmus nonagesimus in tentationibus a multis legi solet et sub noctem contra dæmones, III, 388, 1 ; IX, 99, 2. Psalmorum interpretes quantum boni præstent, X, 433, 2. Psalmi mentem excitant, elevantque ad sublimia, XIII, 227, 1.

4° Psalmos Judæi et cantica in templo ad laudem Dei canebant, XIII, 587, 1. Idque partim voce, partim instrumentis musicis, *ibid.* Psalmi hodie in Ecclesia passim canuntur, X, 489, 2.

PSALTERIUM. Psalterium est totius Scripturæ compendium, Bibliorum epitome, et totius theologiæ consummatio, X, 490, 1. Psalterii Anglicani quanta sit auctoritas, IX, 70, 2.

PSEUDOAPOSTOLUS. Pseudoapostoli adversus quos Paulus insurgit, fuere judaizantes, XVIII, 482, 1. Eorum in ipsum calumniæ, 482, 2. Eorum mores, 495, 1. Lenones sunt Satanæ, 492, 2. Illorum fastus, *ibid.* Lucris student, et evangelium adulterant, 430, 2. Semper dulcia profitentur, 336, 2.

PSEUDOBEROSUS. Pseudoberosus a vero Beroso multum distat, XI, 322, 2.

PSEUDOCHRISTUS. Pseudochristi fuere varii apud Judæos, XV, 509, 1, 2.

PSEUDOMESSIAS. Pseudomessiæ apud Judæos varii fuerunt, XVI, 468, 2 ; 471, 1. Inven runt, un mactent, 472, 1.

PSEUDOPASTOR. Pseudopastores cur vocantur hirci, XIV, 478, 1.

PSEUDOPROPHETA. Pseudoprophetæ a veris quibus signis dignoscantur, XIII, 228, 2. Pseudopropheta est, qui evocat a via salutis, aut ad latam et perversam, XV, 211, 2. Pseudoprophetæ sunt hæresiarchæ, XI, 43, 2. Pseudopropheta cur dicatur cauda refrænans et juncus, 239, 1, 2. Pseudoprophetæ ad assentationem loquuntur, 431, 1. Pseudoprophetarum adulationes, XII, 377, 1. Pseudoprophetæ alii furantur verbum Dei, alii adulantur, alii jactant visiones, et falsa miracula, 186, 2. Explodebant hi Jeremiam 187, 1, 2. Pseudoprophetæ nunquam defuere, XX, 440, 1. Pseudoprophetæ comptuli incedebant, XIV, 91, 1. Cur sibi stigmata infligerent, 519, 1 Eorum mores describuntur, XII, 746, 2. Parietem liniunt luto soluto et friabili sine paleis, 592, 1.

PSYCHICUS. Psychici qui dicantur, XX, 163, 1.

PSITTACUS. Psittacus biennio primo vitæ facile addiscit, in senio obstupescit, VI, 143, 2 ; 193, 1. Psittaci Brasiliæ pastorum vigilantiæ sunt symbolum, XII, 527, 2. De psittaco apud exteros bene habito apologus, XVI, 105, 1.

PTISANA. Ptisana quid sit, ptisanæ medicæ

salubritas, ejus usus in febribus, III, 506, 1; VI, 354, 1.

PTOLEMÆUS. Ptolemæus commune erat nomen regum Ægypti, XIX, 409, 2. Ptolemæi sorores suas in uxores ducere solebant, XIII, 28, 1. Ptolemæi ipsi Ægyptum et incolas perdiderunt, X, 227, 2. Ptolemæorum qui post Alexandrum Magnum in Ægypto regnarunt series, IV, 407, 1, 2.

PTOLEMÆUS I SOTER seu LAGUS. Ptolemæus Soter fuit ab aquila enutritus, I, 597, 2. A Ptolemæo Lagi cæteri vocati sunt Ptolemæi, IV, 393, 1; IX, 45, 2. Fuit vir fortissimus, varia ejus gesta, XIII, 149, 1. Infeliciter cum Antiocho Theo dimicans fœdus cum eo iniit, *ibid.* Judæos valde afflixit, IX, 89, 1; X, 227, 1, 2; 230, 1; 232, 2; 552, 1. Ptolemæo Lagi optime sapuit panis cibarius in fame, VI, 334, 2. Quando vita functus, IX, 20, 1; 45, 2.

PTOLEMÆUS II PHILADELPHUS. Ptolemæus Philadelphus bibliothecam Alexandrinam mire auxit, ipsius auspiciis adornata interpretatio Bibliorum Græcorum, IX, 1; XIV, 192, 1. Multa Judæorum millia ex Ægypto libertate donata domum remisit, et ideo Septuaginta interpretes obtinuit, et e Judæa accersit, IV, 505, 2; X, 306, 2; 552, 1; XIV, 482, 1. Quas quæstiones Septuaginta interpretibus proposuerit, IX, 10, 2. Biblia Hebraica in græcum verti curavit, IX, 19, 1; 20, 1; 45, 2. Qualem mensam templo Hierosolymitano obtulerit, XIV, 558, 2.

PTOLEMÆUS III EVERGETES. Ptolemæus Evergetes unde sic dictus, II, 225, 2; IX, 45, 2; XIII, 150, 1. Quando Ægypto præfuerit, IX, 45, 2. Ptolemæi Philadelphi successor et frater Syriam invasit, et Laodicem neptis suæ interfectricem interemit, et regnum diripiens in Ægyptum revertitur, XIII, 150, 1.

PTOLEMÆUS IV PHILOPATOR. Ptolemæus Philopator filius fuit Evergetis, unde ita dictus, IV, 471, 2; XIII, 150, 1, 2. Bellum gerit feliciter cum Antiocho Magno et Seleuco Ceraunio, *ibid.* Templum Hierosolymæ ingressus Sancta sanctorum ingredi volens, quas pœnas dederit, XIV, 604, 1. Ejus cædes et libido, XIII, 150, 2.

PTOLEMÆUS VI PHILOMETOR. Ptolemæus Philometor filius Ptolemæi V Epiphanis unde ita dictus, IV, 471, 2. Syriam Alexandro genero suo eripere satagit, IV, 471, 1. Sed justo Dei judicio Ægyptum amisit, *ibid.*, 2. Heliopoli in Ægypto templum Judæis extruxit, XI, 320, 2.

PTOLEMÆUS VII, seu EVERGETES II PHYSCON. Ptolemæus Evergetes II seu Physcon, frater Philometoris, fratri illiberi in regno successit, IV, 498, 1. Fuit crudelis et incestus, IV, 489, 2. Dicebatur frater et maritus, et gener Cleopatræ, *ibid.* Corpus filii sui in membra divisum matri inter epulas misit, *ibid.*

PTOLEMÆUS MACER. Ptolemæus Macer quis; cur dignitate sua et vita spoliatur, IV, 544, 1, 2.

PTOLEMÆUS ABOBI. Ptolemæus Abobi dux in campo Jericho, occisor Simonis Machabæi, IV, 544, 1, 2.

PTOLEMÆUS MATHEMATICUS. Ptolemæus mathematicus quid de regum familiaritate censeret XIII, 79, 1. Ejus epitaphium, XXI, 62, 1, 2.

PTOLEMENSES. Ptolemenses indigne ferentes Antiochum Eupatoris cum Juda pacem iniisse, sedat Lysias, IV, 557, 2. Erant Judæorum hostes, *ibid.*

PUBASTI. Pubasti urbs Ægypti prope Pelusium est, XII, 722, 1.

PUBERTAS. Pubertas quare sit noxia et periculosa, V, 67, 2. Post pubertatem vulgo nubunt puellæ, XVI, 80, 1.

PUBLIA. Publia S. Joannis Chrysostomi mater, facta deinde abbatissa, quam intrepide Juliano Apostatæ restiterit, et quam ab eo contumeliose habita, XII, 92, 2; XIII, 84, 1.

PUBLICANUS. Publicani dicti quod publica vectigalia redimant et exigant, XV, 176, 1. Poterant esse Judæi, XVII, 71, 1. An eorum officium sine peccato exerceri poterat, XV, 243, 2. Publicanorum injustitia in quo consistat, XVI, 93, 1. Erant apud Judæos infames, et a publicis magistratibus arcebantur, 241, 2. Vocabantur latrones, *ibid.*, 246, 2. Sæpe erant scelerati, 248, 2. Publicani et meretrices quomodo præcedant Pharisæos in regnum Dei, XV, 469, 2.

Publicanus quomodo in templo orans se gesserit, XVI, 241, 2. Ipse symbolum est populi Gentilis, 242, 1. Contumeliam sibi a Pharisæo illatam dissimulat, imo agnoscit et veniam postulat, 243, 1. Quomodo a longe staret: ejus humilis oculorum dejectio, *ibid.* Cur pectus tunderet *ibid.*, 2. Ejus brevis oratio, sed efficax et succulenta, *ibid.* Descendit in domum suam justificatus, 244 1, 2.

PUBLICUS. Publicum crimen est triplex, XIX, 248, 1. Publici peccati quantum malum sit, XII, 38, 2 Publicum scelus publica pœna puniendum, XIV, 418, 2. Publicas cædes ob peccata publica immittit Deus, XII, 658, 1.

PUBLIUS princeps Melitensium. Publius quis princeps Melitensium, XVII, 437, 2. Ejus opulentia, *ibid.* Factus deinde Melitensium episcopus, an et Atheniensium fuerit, 437, 2.

PUBLIUS monachus. Publius monachus oratione diabolum stitit a Juliano Apostata emissum, I, 711, 1; II, 104, 2.

PUDENS. Pudentis senatoris domus commune hospitium erat advenarum Christianorum; ad eam divertunt SS. Petrus et Paulus; ejus domus fuit et nunc est ecclesia, XVII, 270, 1; 327, 2; XIX, 317, 1. Quos habuerit liberos, XIX, 317, 1. Inscriptio quæ in ingressu ecclesiæ illius hodie legitur, *ibid.*, 2.

PUDENTIANA (S.). S. Pudentiana virginitatis votum fecit, XVIII, 319, 1. Sanguinem et reliquias martyrum domi suæ colligebat, XIX, 317, 1.

PUDIBUNDUS. Pudibundi cur frontem manu perfricent, XII, 522, 1, 2. Hinc frons pudoris sedes est, *ibid.* Pudibundus omnia pudenda cavet, X, 363, 2.

PUDICITIA, PUDICUS. Pudicitiæ elogia, V, 143, 2; XVIII, 317, 2 et seq. Thesaurus pretiosus est, 326, 2. Vix stat cum forma, VI, 528, 2. Pudicitia legis christianæ, XX, 164, 1, 2. Pudicitia a gentilibus matronis morti prælata, IV, 323, 2. Et a virginibus christianis, 337, 2. Pudicitia cum libidine duellans depicta, 352, 1. Pudicitia decet mulieres, XIX, 303, 1. Etiam in vestium simplicitate consistit, 203, 2. Pudica gravia sunt, impudica levitatem amant, XIX, 64, 1 (*Vide* Castitas, Libido, Luxuria).

PUDOR. 1° *Quid sit pudor et quotuplex.* Pudor species timoris est, IX, 160, 2: *Pro anima tua ne confundaris dicere verum.* Non est virtus, sed passio, quid sit, 161, 1. Est virtus cum libere elicitur, *ibid.* Duplex est, unus vanus, alter sanctus, 161, 2; 162, 1: *Est enim confusio adducens peccatum, et est confusio adducens gloriam et gratiam.* Est pudor non bonus, sed vituperabilis, X, 357, 1: *Verumtamen reveremini in his quæ procedunt de ore meo. Non est enim bonum omnem reverentiam observare, et non omnia omnibus beneplacent in fide.* Pudoris mali tredecim species recensentur, 357, 2; 358, 1, 2 et seqq.; 364, 1.

2° *Pudoris utilitas* Pudor frænum omnis mali est, IX, 598, 2. Pudor optime deterret a peccando, X, 358, 1. Pudor custos, index et comes est pudicitiæ, X, 7, 1; 12, 2; 13, 1, 2: *Gratia super gratiam, mulier sancta et pudorata.* Est monile virginum et mulierum, 12, 2. Pudor virtutis comes, V, 392, 2. Pudere nolle de pudendo magna est impudentia, IX, 165, 2. Pudere nos debet mali, 598, 2.

3° *Pudor malus et humanus superandus.* Ex nimio pudore non est peccandum, IX, 163, 1: *Ne accipias faciem adversus faciem tuam, nec adversus animam tuam mendacium.* Pudor impedit hominem ne peccata confiteatur, V, 578, 1. Is per pœnitentiam curari debet, VI, 90, 1. Etiam ipsius animæ morbum sanat, *ibid.*, 2. Pudor humanus in studio virtutis superandus est, X, 561, 1: *Consiliatus sum enim ut facerem illam; zelatus sum bonum, et non confundar. Colluctata est anima mea in illa, et in faciendo eam confirmatus sum.* Pudor a pietate deterrens superandus, XV, 455, 1: *Et ecce duo cæci sedentes secus viam, audierunt quia Jesus transiret: et clamaverunt, dicentes: Domine, miserere nostri, fili David. Turba autem increpabat eos ut tacerent. At illi magis clamabant, dicentes: Domine, miserere nostri, fili David.*

3° *Pudor et confusio impiorum et damnandorum in judicio quantus futurus,* XX, 560, 1; XXI, 158, 1, 2. Quæ ejus ratio, XX, 560, 1 (*Vide* Judicium). Pudor quomodo indui dicatur. *Job*, 216, 2.

PUELLA. 1° Puellæ pro castitate servanda quantum sobrietati studere debeant, IV, 332, 2: *In superioribus domus suæ fecit* (Judith) *sibi secretum cubiculum, in quo cum puellis suis clausa morabatur, et habens super lumbos suos cilicium, jejunabat omnibus diebus vitæ suæ præter sabbata, et neomenias, et festa domus Israel.* Puella indiget duce et custode, cur, V, 67, 1: *Reliquit ducem pubertatis suæ, et pacti Dei sui oblita est.* Puellæ tria vitia, XI, 138, 2 et seq.: *Et dixit Dominus: Pro eo quod elevatæ sunt filiæ Sion, et ambulaverunt extento collo, et nutibus oculorum ibant, et plaudebant, ambulabant pedibus suis, et composito gradu incedebant, decalvabit Dominus verticem filiarum Sion, et Dominus crinem earum nudabit.* Puellæ quomodo plaudere dicantur, 139, 1. Puellæ innuptæ sua tegunt vitia, V, 585, 2. Puella basiliscus est, XI, 138, 2 et seq. Puellæ nubentes limen domus Romæ olim non tangebant, XIII, 500, 1.

2° Puella duodenis a Christo ad vitam revocata quos peccatores denotet, XV, 249, 2. Puellæ cujusdam Alexandrinæ baptismum petentis angeli fuere sponsores, XII, 633, 1, 2. Puella quædam Tullensis triennio toto omni cibo abstinuit.

PUER, PUERITIA. 1° *Variæ vocis* pueri *acceptiones litterales et tropologicæ in Scriptura.* Puer in Scriptura passim pro discipulo et famulo capitur, I, 735, 1; XIV, 373, 1. Puer Hebræis et filium et servum significat, XVI, 41, 2. (In hoc articulo vox *puer* pro filio juniori et tenello exclusive sumitur.) Pueri triplices, VIII, 487, 1. Puer centum annorum quis sit, XI, 753, 2. Puer pauper et sapiens quis sit, VII, 183, 2. Pueri nomine dicuntur sancti, XI, 231, 2. Pueri dicuntur agni, unde Christus dicitur agnus, quia factus est puer, XII, 100, 1, 2; XVI, 318, 1. Pueris papiliones insequentibus, homines hujus mundi homines appetentes, comparantur, IV, 378, 1. Pueri sunt hominum carnalium schema, V, 33, 2. Pueri et insensati rectores magna rerum publicarum pœna est, XI, 135, 1, 2.

2° *Puerorum natura et indoles.* Puerorum natura ex se bona est, VI, 158, 2: *Stultitia colligata est in corde pueri, et virga disciplinæ fugabit eam.* Pueri sunt obliviosi, V, 93, 2: *Fili mi, ne effluant hæc ab oculis tuis: custodi legem atque consilium.* Eorum mens levis et volatica, VI, 159, 1. Eorum mentes sunt vanæ et fluidæ, V, 107, 2: *Suscipiat verba mea cor tuum, custodi præcepta mea, et vives.* Eorum natura non facile semper ex actibus cognoscitur, VI, 58, 2: *Ex studiis suis intelligitur puer, si munda et recta sint opera ejus.* Pueritia ætas docilis et flexilis, IX, 206, 1: *Fili, a juventute tua accipe doctrinam, et usque ad canos invenies sapientiam*; Job, 445, 2. Pueri sunt in credendo faciles, V, 420, 1, 2: *Innocens credit omni verbo, astutus considerat gressus suos.* Facile discunt, et quæ didicerint, usque ad senium

retinent, 214, 1. Sæpe sunt alii in pueritia, quam futuri sunt in senio et ætate virili, VI, 59, 1, 2 et seq.; 142, 1, 2 et seq. Ex primis tamen eorum operibus facile colligitur qualia eorum sint futura opera in ætate majori, 58, 2. Sæpe sua interna vitia dissimulant, *ibid.* Plerumque modum vivendi retinent quem a teneris imbiberunt, 141, 1 : *Proverbium est : Adolescens juxta viam suam etiam cum senuerit, non recedet ab ea.* Pueritia est aurora totius vitæ, V, 399, 1. Præludit virilitati, VI, 59, 1. Non facile præcepta sapientiæ capiunt, V, 408, 2.

Pueri sunt communiter simplices, innocentes, candidi, XV, 399, 1. Et tales esse jubemur, *ibid.*: *Et advocans Jesus parvulum, statuit eum in medio eorum, et dixit : Amen dico vobis, nisi conversi fueritis, et efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in regnum cælorum.* Eorum laudibus delectatur Deus, 466, 1 : *Videntes autem principes sacerdotum et scribæ mirabilia quæ fecit, et pueros clamantes in templo, et dicentes : Hosanna filio David, indignati sunt, et dixerunt ei : Audis quid isti dicunt? Jesus autem dixit eis : Utique nunquam legistis quia ex ore infantium et lactentium perfecisti laudem?* Tripliciter eum laudant, *ibid.* Simplicitas puerilis apta est regno Dei, XV, 425, 2 : *Jesus vero ait eis* (discipulis): *Sinite parvulos, et nolite eos prohibere ad me venire : talium est enim regnum cælorum.* Pueri sapientes celebrantur, XI, 753, 1, 2.

(Quæ spectant peccatum originale in parvulis, eorum baptismum et sortem post decessum, *vide* Baptismus, Infantes, Parvulus, Peccatum originale).

3° *Puerorum educatio.* Primo. *Puerorum institutio quanti sit momenti*, IV, 206, 1 ; XX, 542, 2 ; XXI, 378, 1. Puerorum bona institutio eorum salus et reipublicæ, III, 247, 2 : *Susceptumque Noemi puerum posuit in sinu suo, et nutricis ac gerulæ fungebatur officio.* Puerorum institutio commendatur, XVII, 32, 1. Puerorum institutionis magna cura est habenda, VI, 59, 1; XIV, 498, 1; XX, 542, 2. Puerorum institutio quam utilis, necessaria, quam nobilis et sancta, XVIII, 576, 1 et seq.

Secundo. *Qualis esse debeat puerorum institutio.* Pueritia educatione seria et gravi eget, X, 92, 2. Pueri sunt petulantes, ideo pædagogo opus habent, IV, 144, 1 ; XVIII, 547, 1, 2 ; 549, 1, 2 : *Quanto tempore hæres parvulus est, nihil differt a servo, cum sit dominus omnium : sed sub tutoribus et actoribus est usque ad præfinitum tempus a patre.* Pueris incautis, et imperitis, et cupidis quæ sint necessaria, V, 23, 2 : *Ut detur parvulis astutia, adolescenti scientia et intellectus.* Eorum institutio velut tirocinium militis, VI, 142, 2. Et velut tinctura et innovatio, 143, 1.

Pueri statim Deo sunt dicandi, VI, 142, 2. A pueritia Deo serviendum, III, 264, 1, 2 : *Pro puero isto oravi, et dedit mihi Dominus petitionem meam quam postulavi eum ; idcirco et ego commodavi eum Domino cunctis diebus, quibus fuerit commodatus Domino.* Sunt ad Christum adducendi, VI, 142, 2. Cum ratione uti incipiunt, tenentur ad Deum converti per actus virtutum, *ibid.* Puer in primo usus rationis instanti non tenetur ad Deum per amorem Dei super omnia naturalem et supernaturalem converti, XIV, 360, 2. Docendi sunt pueri omnia quæ ad timorem Dei pertinent, X, 95, 1, 2 : *Doce filium tuum et operare in illo, ne in turpitudinem illius offendas.* Iis sensim instillanda dogmata, IX, 437, 1 : *Cibabit illum pane vitæ et intellectus, et aqua sapientiæ salutaris potabit illum.* Quanto studio educandi, docendi et catechizandi, XV, 425, 2. Pueros a senioribus et sacerdotibus benedictionem petere laudabile est, XV, 424, 2.

A puero virtuti studendum, V, 105, 2 : *Audite, filii, disciplinam patris, et attendite ut sciatis prudentiam. Donum bonum tribuam vobis, legem meam ne derelinquatis.* Probitas pueris stillanda sensim, idque ab incunabulis, VI, 141, 2 ; 144, 1. Et pro cujusque propensione, 141, 2. Eorum mens est quasi tabula rasa, *ibid.* Pueritia sit senilis, senectus puerilis, IV, 269, 2 : *Cumque esset junior* (Tobias) *omnibus, nihil tamen puerile gessit in opere.*

Primum musicam docendi sunt, et per eam bonos mores, X, 434, 1. Cur musicam doceri debeant, VI, 159, 2. A puero exerceat qui in aliqua arte excellere cupit, X, 559, 1.

Tertio. *Pueri et rudes disciplina adigendi, et severe coercendi*, X, 630, 2. Non sunt omnia eis permittenda, X, 93, 1, 2 : *Lacta filium, et paventem te faciet ; lude cum eo, et contristabit te. Non corrideas illi, ne doleas, et in novissimo obstupescent dentes tui.* Indulgentia pueros perdit, *Job*, 445, 1 : *Egrediuntur quasi greges parvuli eorum, et infantes eorum exultant lusibus.* Sunt velut animal brutum, unde virga in rectum sunt coercendi, VI, 158, 1, 2 : *Stultitia colligata est in manu pueri, et virga disciplinæ fugabit eam.* Virga refrænandi sunt, VI, 192, 1 : *Noli subtrahere a puero disciplinam ; si enim percusseris eum virga, non morietur : tu virga percuties eum, et animam ejus de inferno liberabis.* Et ita a morte liberantur, *ibid.*, 2. Eorum levitates flagello cohibendæ, IX, 596, 1. Sunt edomandi ceu pullus equinus, VI, 404, 1 : *Virga atque correptio tribuit sapientiam ; puer autem qui dimittitur voluntati suæ, confundit matrem suam.* Pleni sunt concupiscentiis noxiis, ideo virga castigandi sunt, X, 86, 1, 2 : *Qui diligit filium suum assiduat illi flagella, ut lætetur in novissimo, et non palpet proximorum ostia*, 88, 1; 92, 1 : *Equus indomitus evadet durus, et filius remissus evadet præceps.* Quis inde sequatur fructus, 86, 1; 88, 1; 92, 1. Si non castigentur, fiunt indomiti, 92, 1.

Quarto. *Pueri plerique patrissant et parentum vitia imitantur*, XIII, 345, 1. A pueris suscipienda bona disciplinæ patris et matris, V, 32, 2. Pueri parentibus subdantur, XVI, 84, 2 (*Vide* Educatio, Filius, Infans, Institutio, Parentes, Parvulus, Pater, Mater).

4° *De pueris facta historica.* Primo. Pueri Christi vultus divinus Magorum oculos, et magis mentem feriebat, XV, 75, 2. Puer Jesus inscitia non laboravit, nec scholas debuit frequentare, XVI, 85, 2 (*Vide* Jesus Christus).

Secundo. Pueri quibus Christus manus imposuit evasere in viros sanctos et sapientes, XV, 426, 1. Pueri ei in Dominica Palmarum acclamant, 466, 1. Pueri olim Eucharistiam sub specie vini sumebant, XX, 278, 1.

Tertio. Pueri sæpe martyrium ambiere et obiere, V, 168, 2. Pueri et puellæ quædam tormentorum acerbitate et varietate martyres viros superarunt, IV, 533, 1, 2. Puer Homerita quam constanter se supplicio obtulerit, XI, 263, 1. Alii duodecim Africani, *ibid.* Item alter septennis, *ibid.* Item alter Edessenus, *ibid.*, 2. Pueri martyris in Arabia mira fortitudo et sapientia, XII, 393, 2. Pueri et puellæ Deo per martyrium vel votum virginitatis vel religionem, suam pueritiam dedicantes, sunt velut virides sationes, X, 338, 1. Puer Judæus virtute Eucharistiæ ignis fornacem non sensit, XVI, 405, 2.

Quarto. Pueri quomodo apud Brasilios majores, et in Religionibus seniores regant, XI, 262, 1, 2. Pueri Brasilii maxime parentes converterunt, *ibid.*

Quinto. Puer quinquennis blasphemans, e sinu paterno a diabolo arreptus, XI, 466, 1.

PUERPERA. Puerpera masculi quadraginta diebus erat immunda, XVI, 68, 2 et seq. Quam offerret victimam, *ibid.* ; 71, 1, 2. Ejus impuritas erat duplex : naturalis et legalis, 69, 1. Quo ritu in lege Moysis purificaretur, II, 79, 2 ; XVI, 71, 1, 2 (*Vide* Purificatio).

PUGIL, PUGILUM. Pugiles sunt qui pugnis dimicabant, XII, 696, 2. Pugilum in Olympico certamine quanta post victoriam esset gloria, XXI, 90, 1. Eorum labores et patientia, 181, 2 (*Vide* Olympionicæ).

PUGILLUS. Pugillus cum requie quid sit, VII, 171, 1, 2.

PUGNA. 1° Pugna angelorum in cœlo quomodo peracta sit, XIX, 142, 2. Cur ea pugna tribus septimanis durarit, *ibid.*

2° Pugna cum resolutis et desperatis est periculosissima, IV, 432, 2. Pugna est laqueus cædium, VI, 169, 2 (*Vide* Bellum, Prælium).

3° Pugna pugilum et palæstritarum unde orta, XII, 696, 2.

4° Pugna S. Pauli cum bestiis Ephesi quæ fuerit, XVII, 361, 2.

5° Pugna animæ unde oriatur, XVIII, 125, 1. Pugnam vitiorum et virtutum tropologice repræsentat contentio Esau et Jacob, XIV, 555, 1 (*Vid* Certamen spirituale).

PULCHER. Pulchrum primum est Deus X, 386, 2. Pulchrum appropriatur Filio Dei, *ibid.*, 1 Pulchrum et pulchritudo Christi quomodo sit Eucharistia, XIV, 468, 1. Pulchra mundi sunt mera vanitas et sordes, X, 370, 1 (*Vide* Pulchritudo).

PULCHERIA. Pulcheria Mariano nupta virgo in conjugio mansit, XVIII, 301, 2. Pulcheriæ Augustæ elogium, XIII, 546, 1. Pulcheriæ pietas et donaria, I, 655, 1. Virum suum et fratrem pios reddidit et potentes, VI, 514, 1. Quo joco Theodosii imperatoris oscitantiam castigarit, XV, 447, 2.

PULCHRITUDO. 1° *Quid sit pulchritudo et in quo consistat*, VI, 528, 1 ; IX, 687, 1. Pulchritudo corporea in tribus sita est, VI, 528, 1. Pulchritudo est radius et splendor solis divini, X, 11, 2. Pulchritudinis elogia, 385, 1. Pulchritudo flos bonitatis est, I, 439, 1, 2. Pulchritudo corporis sæpe est specimen formæ animi, XI, 529, 2 ; XVII, 176, 1. Pulchritudo tam corporis quam animæ velut lucerna est in candelabro sancto, X, 14, 2. Pulchritudo corporis externa templis Ægyptiorum comparata, VIII, 31, 1. Pulchritudo auro splendenti comparatur, V, 332, 1. Item circulo aureo suum, 2. Item gladio, *ibid.* Pulchritudo allicit animos et affectus, IX, 281, 2 ; 282, 1, 283, 2. Mentes virorum inescat, VI, 529, 1. Ejus epitheta, *ibid.*

Pulchritudo dos puellarum, VII, 535, 1. Ea mulieri loco dotis est, V, 326, 1. Eaque est fulcrum gloriæ tam suæ quam viri, *ibid.* Non est tamen in conjugio multum spectanda, IX, 686, 2 et seq. ; X, 641, 1.

2° *Puchritudo quam labilis, evanida et periculosa.* Quam hæc labilis et evanida sit, IX, 330, 2. Pulchritudo corporis quam sit periculosa et gnomæ de ea, IX, 687, 1 ; XII, 612, 2. Pulchritudo meretricis sæpe est fucata, et aliunde mutuata, V, 130, 1. Non convenit ea mulieri stultæ, et cur, 331, 1. Hanc mulier impudica deturpat, 332, 1. Pulchritudo mulieris quam sit illecebrosa, 172, 1. Ab illa sunt oculi avertendi, 130, 1, 2. Pulchritudo Judithæ Holofernem ad luxuriam excitavit ; beatæ Virginis, eam intuentes ad castitatem, IV, 346, 2 (*Vide* Forma, Mulier).

3° *Pulchritudo spiritualis quæ sit*, Psalm. I, 293, 2. Pulchritudo Ecclesiæ, VIII, 58, 2. Illius duplex pulchritudo, VII, 535, 1. Ut et animæ, 536, 2. Pulchritudo sponsæ Christi quænam, *Psalm.* I, 299, 1. Pulchritudo vera est timor Dei, VI, 530, 1

PULLA. Pulla vestis olim viduarum erat, XIX 236, 1.

PULLUS. 1° Pullus equinus mirabiliter homines metuit, IX, 610, 2. Pullum equinum album veteres soli sacrificabant pro consequenda victoria, XXI, 140, 2. Pulli struthionum a parente derelicti miserabiliter ejulant, XIV, 70, 2. Mater eos non pascit, *ibid*, Pulli hirundinum versantes inter parentum

stercora oculantur chelidonia, IV, 273, 2. Pulli avium per omnia parentibus obsequuntur, VI, 190, 1. Pulli corvorum undenam in nido vivant, 448, 2. Sunt in parentes immites, *ibid.*

2° Pullus asinæ cui Christus insedit, quid symbolice repræsentet, XIX, 439. 1.

PULMENTARIUM. Pulmentarium est obsonium ad panem adhiberi solitum, XVI, 641, 2.

PULMENTUM, PULTES. Pulmentum et pultes quid sint, unde fiant, erant priscorum cibus, etiam Latinorum, I, 268. 2. Pultes veteribus in usu loco panis erant, XII, 261, 2.

PULMO. Pulmonis et follis analogia, VIII, 304, 1. Pulmo quasi follis cordi necessarium dat refrigerium, XII, 753, 1.

PULPITUM. E pulpitis verbum Dei recte prædicatur, V, 45, 2.

PULS. Puls vocatur cauliculus ille tenuissimus e radice plantarum pullulans, X, 332, 2. Puls cibus erat priscorum Hebræorum et Latinorum, XVI, 641, 2.

PULSUS. 1° Pulsus arteriarum qualis in tristibus, qualis in lætis, V, 548, 1.

2° Pulsus campanæ ab Ecclesia benedictæ quomodo fuget dæmonem procellas excitantem, IV, 298, 1 (*Vide* CAMPANA).

PULVILLUS. Pulvilli peccatorum qui sunt, XII, 592, 2. Pulvilli reticulati, 594, 1. 2.

PULVIS. 1° Pulvis tineas procreat, VI, 284, 1. Pulvis redit in pulverem. VII, 402, 2 et seq. Pulvis sepulcralis nos excitat, *Job*, 460, 1.

2° Pulverem de sandalis quomodo excutere jubeantur apostoli, et quare id fieret, XV, 265, 1. Pulverem reipsa excutiebant apostoli apud eos qui Evangelium recipere nollent, XVII, 285. 2. Pulverem cur Judæi in Paulum jacteni, 390, 2 et seq.

3° Pulvis pedum Dei, quem eis Nahum attribuit, tria denotat, XIV, 160, 2. Pulvis in Scriptura est signum adventantis exercitus, XI, 296, 1. Pulvere apud Hebræos servitus et luctus significantur, 302, 2. Pulvis pigmentarius virtutes orationis e mortificationis comites, VIII, 2, 2.

PUNCTUM. Punctum lineas jugiter terminat, 420, 2. Punctum honoris quale, *Job*, *ibid.*

PUNICETA. Puniceta Romanorum deliciæ sunt, XIV, 513, 1.

PUNICUS. 1° Punica lingua et Hebræa affines sunt, XVII, 247, 2. Punicum malum unde sic dictum, VIII, 43, 2 et seq.

PUNIRE, PUNITIO, 1° *Punire est actus justitiæ vindicativæ, hinc culpam et peccatum puniendi præsupponunt*, XIII, 436, 1. Quam severe Deus peccata puniat, II, 413, 2 : *Ego enim sum Dominus Deus tuus, Deus æmulator, reddens iniquitatem patrum super filios in tertiam et quartam generationem his qui oderunt me.* Puniuntur severe qui Dei judicia et castigationes impiorum non æstimant, 289, 2. Punitiones Dei per mortem repentinam quid denotent, XVII, 147, 2.

2° *Puniri peccata a Deo signum est amoris et curæ Dei, non puniri ingens malum*, XII, 617, 1, 2 : *Et requiescet indignatio mea in te : et auferetur zelus meus a te, et quiescam, nec irascar amplius. Eo quod non fueris recordata dierum adolescentiæ tuæ, et provocasti me in omnibus his : quapropter et ego vias tuas in capite tuo dedi, ait Dominus Deus, et non feci juxta scelera tua in omnibus abominationibus tuis.* Puniri a Deo satius est quam ab hominibus, III, 535, 1, 2. *Dixit autem David ad Gad : Coarctor nimis, sed melius est ut incidam in manus Domini (multæ enim misericordiæ ejus sunt) quam in manus hominum.* Puniri cito, misericordia est, IX, 179, 1 : *Misericordia enim et ira ab illo cito proximant, et in peccatores respicit ira illius.* Quos punit Deus in hac vita, in futura non puniet, XIV, 166, 2 : *Quid cogitatis contra Dominum? consummationem ipse faciet; non consurget duplex tribulatio* (*Vide* DEUS, cap. III, art. III, § x, JUSTITIA).

3° *Punitio impiorum et malorum per judicem vel regem, Deo et populis placet*, VI, 240, 2 : *Qui dicunt impio : Justus es, maledicent eis populi, et detestabuntur eos tribus. Qui arguunt eum laudabuntur, et super ipsos veniet benedictio.* Punitio malorum a magistratu facta laus est bonorum, XVIII, 220, 2 : *Principes non sunt timori boni operis, sed mali. Vis autem non timere potestatem? Bonum fac, et habebis laudem ex illa. Dei enim minister est tibi in bonum.* Punitio improborum salus est proborum, XX, 93, 1. Quinque viri qui in illa re qua excellebant, plexi punitique sunt, III, 114, 2.

PUPILLA. 1° Pupillæ etymon, Latinum, Græcum, Hebraicum, V, 184, 1. Cur Hebræis dicatur filia, XIV, 318, 1. Ipsa tribus propugnaculis munitur, V, 184, 2. Ejus usus, *ibid.* Totum mundum in se continet, *ibid.* Pupilla nihil magis custoditur, XIV, 378, 1.

2° Pupilla gratiæ symbolum est, IX, 486, 1.

PUPILLUS. Pupilli sunt injuriis expositi, *Job*, 619, 2. Pupillorum jura non sunt violanda, VI, 190, 1 : *Ne attingas parvulorum terminos, et agrum pupillorum ne introeas : propinquus enim illorum fortis est, et ipse judicabit contra te causam illorum.* Pupilli sunt Deo curæ, VI, 190, 1; *Job*, 175, 2. Pupilli et viduæ Deum tutorem habent, XX, 93, 1. Illorum clamorem exaudit Deus, X, 424, 1. Pupillorum ingens consolatio est, quod in Deo Deique protectione vivant, XIII, 469, 1. Pupillorum jura judices defendant, IX, 148, 1 : *In judicando esto pupillis misericors ut pater.* Pupilli a legibus defenduntur, *Job*, 175, 2. Jus romanum pupillis subsidia decernit, *ibid.* Jure civili tutor destitutis datur, *ibid.* Magna legis in pupillos providentia, *ibid.*

PURGAMENTUM. Purgamenta hujus mundi cur se vocet Apostolus, XVIII, 284, 1.

PURGATIO. Purgatio templi per Judam Machabæum facta, IV, 432, 1, 2; 433, 1, 2; 497, 1. Contigit ante mortem Antiochi Epiphanis, 543, 1, 2 (*Vide* TEMPLUM).

PURGATORIUM. 1° *Purgatorii veritas contra hæreticos astruitur et propugnatur*, IV, 286, 2 et seq. : *Panem tuum et vinum tuum super sepulturam justi constitue*; 554, 2 : *Sancta ergo et salubris est cogitatio pro defunctis exorare, ut a peccatis solvantur*; IX, 423, 1; 486, 2 : *Et postea resurget* (Deus) *et retribuet illis retributionem, unicuique in caput ipsorum, et convertet in inferiores partes terræ*; XII, 637, 1; XIV, 591, 1 : *Ipse enim quasi ignis conflans, et quasi herba fullonum; et sedebit conflans, et emundans argentum, et purgabit filios Levi, et colabit eos quasi aurum et quasi argentum*; XV, 164, 1 : *Esto consentiens adversario tuo cito, dum es in via cum eo, ne forte adversarius tradat te judici, et judex tradat te ministro et in carcerem mittaris. Amen dico tibi, non exies inde, donec reddas novissimum quadrantem*; 307, 2 et seq. : *Et quicumque dixerit verbum contra Filium hominis, remittetur ei; qui autem dixerit contra Spiritum sanctum, non remittetur ei neque in hoc sæculo, neque in futuro*; XXI, 282, 2. Purgatorium astruit Apostolus, XVIII, 271, 1 et seqq. : *Si quis autem superædificat super fundamentum hoc* (quod est Christus) *aurum, argentum, lapides pretiosos, ligna, fœnum, stipulam, uniuscujusque opus manifestum erit : dies enim Domini declarabit, quia in igne revelabitur, et uniuscujusque opus quale sit, ignis probabit..... Si cujus opus arserit, detrimentum patietur; ipse autem salvus erit, sic tamen quasi per ignem.* Purgatorium credidit Judas Machabæus et Judæi tam prisci quam moderni, IV, 554, 2 : *At vero fortissimus Judas hortabatur populum conservare se sine peccato, sub oculis videntes quæ facta sunt pro peccatis eorum qui prostrati sunt. Et facta collatione, duodecim millia drachmas argenti misit Jerosolymam offerri pro peccatis mortuorum sacrificium.* Purgatorium in concilio Florentino Græci confessi sunt, IX, 237, 1. Id Novantes etiam noscientes esse ostendunt, XIX, 482, 2.

2° *Quæ sit Purgatorii pœna.* Purgatorius ignis verus est ignis, IX, 237, 1. Est murus igneus paradisi cœlestis, XIV, 374, 2 : *Et ego ero ei, ait Dominus, murus ignis in circuitu.* Purgatorii pœna quam acerba, XX, 480, 1. Purgatorius non contemnendus. *Psalm.* I, 240 : *Domine, ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripias me.* Ejus pœna semel finietur, XV, 164, 1. Ejus ignis quomodo Christo in judicio particulari assistet, XVIII, 273, 1. Purgatorii ignis per flammeum gladium ante paradisum significabatur, I, 112, 1. Purgatorium austro et aquilone, ad quem quis cadit, denotatur, VII, 369, 1, 2. Purgatorium an interpositum inter limbum patrum et infernum, XVI, 226, 1. Purgatorii locus aliquando infernus dicitur, *Psalm.* I, 79, 1 : *Quoniam non derelinques animam meam in inferno, nec dabis sanctum tuum videre corruptionem.* Purgatorium desiderii quis, XVI, 177, 1.

3° *Animarum in purgatorio existentium status, an invocandæ, quomodo eis succurri queat.* Animæ in Purgatorio existentes sunt Ecclesiæ membra, XVIII, 575, 2. De salute sua sunt certæ, IX, 359, 2 : *Malitia horæ oblivionem facit luxuriæ magnæ, et in fine hominis, denudatio operum illius.* Animæ in eo amant et laudant Deum, XXI, 134, 1 : *Et omnem creaturam quæ in cœlo est et super terram, et sub terra, et quæ sunt in mari, et quæ in eo, omnes audivi dicentes : Sedenti in throno et Agno, benedictio, et honor, et gloria, et potestas in sæcula sæculorum.* In purgatorio existentes animæ an invocandæ, IV, 564, 2. Purgatorii animas non invocamus ut sanctas, XII, 125, 1. A purgatorii cruciatibus liberat sacrificium, IV, 554, 2; 555, 1. In eo etiam valent indulgentiæ, XV, 371, 2 et seq. : *Et quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum et in cœlis; et quodcumque solveris super terram, erit solutum et in cœlis.* E purgatorio nuper liberatum Salomonem concionator Italus dixit ex revelatione facta mulieri, III, 614, 1.

4° *Quid in purgatorio Christus post mortem descendens, egerit.* Christus in purgatorium post mortem descendens primum et plenum jubilæum dedit, IX, 666, 1 : *Penetrabo omnes inferiores partes terræ, et inspiciam omnes dormientes, et illuminabo omnes sperantes in Domino*; XV, 641, 1. E purgatorio verisimile est a Christo liberatas fuisse animas in ejus ad inferos descensu, XIII, 464, 2 : *De manu mortis liberabo eos, de morte redimam eos : ero mors tua, o mors; morsus tuus ero, inferne.* Christus resurgens e purgatorio plurimas, vel omnes animas liberavit, XVII, 97, 1 XX, 337, 1 : *Christus semel pro peccatis nostris mortuus est, justus pro injustis, ut nos offerret Deo, mortificatus quidem carne, vivificatus autem spiritu. In quo et his, qui in carcere erant, spiritibus veniens prædicavit.*

PURIFICATIO. 1° *Purificatio legalis mulierum.* Purificationis lex quibus feminis lata in lege Moysis, II, 73, 1. Ab hac fuit immunis beata Virgo, *ibid.* 2 et seqq. Non obligat jam Christianos, 74, 1. Purificationis dies cur in partu masculi erant quadraginta, in partu feminæ duplicabantur, 76, 2. Quid hoc tropologice significat, 77, 1. Purificationis tres erant leges, tam matrem, quam prolem et victimam spectantes, XVI, 68, 2. Quis ejus esset ordo, 71, 1, 2. De sacrificio in purificatione oblato, II, 77, 2. Purificatio pœnitentiam significat, 74, 1.

Purificatio beatæ Virginis festum quando et ubi institutum, XXI, 232, 1.

2° *Purificationes aliæ a lege Mosis præscriptæ.* Purificationes Judæorum dicebantur justitiæ vel justificationes legis veteris, XI, 741, 1, 2. Purifica-